

GEORG PAUL HEFTY

Merkellel vagy nélküle? Elnökváltás régi keretek között

A CDU új pártelnököt keres, Angela Merkel utódját, aki a mérceadó német párt vezetéséből kíván távozni, de a kancellárságát a 2021-es választásokig meg kívánja tartani. Helyesebb kívánságokról beszélni mint akaratnyilvánításokról, mert Merkel eddig őrzi a titkát, hogy mi készítette őt az egyes lépésre meg nyilatkozatra. Sem a hesseni tartományi választások eredménye nem volt olyan végzetes, hogy ezért a CDU szövetségi elnökének le kellett volna mondania, sem a CDU jövő évi európai választási sikerét nem fogja növelni, hogy Merkel akkor még a kancellári székben fog, illetve kíván ülni.

Angela Merkel elsődleges célja valószínűleg az volt, hogy pártvezérként és kancellárként igen egyéni módon alakítsa búcsúját a politikától. Így, ahogyan ő, még egyetlen elődje sem járt el. A szociáldemokrata Gerhard Schröder bár átengedte a pártvezetést Franz Münteferingnek, de a 2005-ös idő előtti választásokon harcolt a kancellársága folytatásáért – Merkel viszont kijelentette, hogy nem akar már választáson indulni. Tanácsos szem előtt tartani, hogy ennek következtében Merkelnek majd minden másra lesz ideje. Wolfgang Schäuble annakidején saját főtitkára szorította ki a CDU-elnöki posztjából – Merkelt viszont senki sem. Helmut Kohl pártelnök- és kancellárként indult az 1998-as választáson abban a meggyőződésben, hogy az ő politikai sorsáról ne a párttagság, hanem egyedül a demokratikus uralkodó, a nép döntsön – Merkel viszont nem akarja próbára tenni a nép háláját. Helmut Schmidt kancellár sohasem volt pártelnök, őt ennek ellenére a pártja döntötte meg, mielőtt Kohl és Hans-Dietrich Genscher leváltották – Merkel viszont kezdettől fogva a pártelnökségére építette kancellárságát. Willy Brandt 1974-ben mint kancellár lemondásra kényszerült, de 1987-ig ragaszkodott SPD-elnökségéhez; hasonlóan döntött Kurt-

Georg Kiesinger kancellár, akinek a kormánya 1969-ben felbomlott, ő azonban 1971-ig CDU-elnök maradt – Merkel viszont előbb inkább a pártvezetéstől, mint a kancellárságtól akar megválni. Ludwig Erhard, Merkel állítólagos nagy példaképe (1991-ben kérdésemre, mi szeretne lenni ötvenéves korában, azt mondta a keletnémet származású ifjúsági miniszterasszony, hogy „gazdasági miniszter mint Ludwig Erhard”, amire azt válaszoltam neki: „Erhard volt az egyetlen gazdasági miniszter, aki a kancellárságig vitte”, mire a 37 éves Merkel kőkeményen hallgatott) csak akkor fektetett súlyt a pártelnökségre, amikor kancellársága már veszélyben volt – Merkel viszont nem a CDU-elnök-lététől várja kormányzékének biztosítását. És végül Merkel Konrad Adenauert sem akarja utánozni, aki éveken keresztül mind kancellársága, mind pártelnöksége meghosszabításáért küzdött nagy ellenállások dacára. Az első női kancellár mindvégig egyéni utat akar járni.

Emellett már mindegy neki, hogy a pártja és a választó nép majd milyen úton jár. Látva a legkülönbözőbb drámákat, komédiákat és tragédiákat, hogy a demokratikus Németország nagyjai milyen módon igyekeztek utódjukat meghatározni vagy megakadályozni, Merkel az őt követő korlátozott özőnvíz mellett döntött. A kancellárságát illetően még a népek sem ad zárójegyre lehetőséget. A pártjában megengedte a szabad versenyt, anélkül, hogy akár egyetlen ajánló beszédet is tartott volna valakire. Ezzel elvetette a korábbi sajtó-feltételezéseket, hogy a hirtelenkedő volt Saarvidéki miniszterelnöknöt Annegret Kramp-Karrenbauer akarta volna trónörökössé emelni, hiszen már akkor is közsímet volt Jens Spahn nagyszabású hatalomvágya. Egy másik közszájon forgó tétel is cáfolat alá esett: hogy Merkel mindenkit tönkretett, aki a jövőben számításba jöhet. Ezzel szemben érvényesül az a hosz-

Hóesésben

szú éves ellenvetésem, hogy igazi tehetségeket, „talentumokat” nem lehet tönkretenni – akit félre lehet állítani, az nem igazán rátermett a nemzet vezetésére. Lám, Friedrich Merz pillanatokon belül visszatért a semmiből, illetve az önkéntes száműzetésből, mihelyt Merkel ereje megtört. A politológia szemszögéből amúgy is ez volt az első pillanat, hogy akármilyen hosszú éves várományos önállóan felléphetett volna.

Jóslatok helyett elemzésekre van szükség. Akármennyien és akárkik indulnak a pártkongresszuson az elnökválasztásra, akárki lesz az új CDU-elnök, egyelőre semmi sem fog változni. A külső körülmények a Brexittől Trumpig háttérbe szorítják a német kormányfő kérdését. Az SPD és Martin Schulz százszázalékos győzelme arra int, hogy gyorsan elilanthat a mámor. Ezért az új pártelnök nem fogja Merkelt mint kancellárt még az európai választás előtt leváltani, hiszen egy rossz eredmény rögtön őt terhelné. A váltás viszont egy évvel a következő német szövetségi választás előtt esedékes, hogy a jövő CDU-kancellárjelölt bemutatthassa rátermettségét. Lehet, hogy a jelenlegi nagykoalíció esetleges felbomlása nem enged ennyi felkészülési időt, de ez kiszámíthatatlan. Ha még az eddigi választási ciklusban koalíciós cserére kerülne sor és az SPD helyett a CDU/CSU a Zöldekkel és az FDP-vel szövetsézne, akkor az új kormány már új kancellárral indulna.

Kisebb változások viszont attól függnének, ki is nyeri meg a elnökségi versenyt. Kramp-Karrenbauer és Merz nem a Bundestag tagjai, ők csak a koalíciós-körben tudnak döntéseket hozni – esetleg Merkel feje felett is. Spahn mint pártelnök viszont lemondana miniszterségéről, hogy a kormányfegyelem és a kan-

cellár irányvonala alól felszabaduljon, és a még új frakcióvezetővel, Ralph Brinkhaus-zal helyet cseréljen, hiszen a pártelnökség fizetés nélküli tiszteletbeli állás. Ez egyébként a legérezhetőbben Kramp-Karrenbauert érintené, akinek fel kell adnia a nagy jövedelmű főtitkári munkakört. Ezért az sem kizárt, hogy – amennyiben a regionális bemutatkozásokon Merz sikere mindinkább valószínűvé válna – olyan megegyezés jönne létre, hogy Kramp-Karrenbauer Merz főtitkáráként dolgozik tovább. A jómódú Merz pénzügyileg képviselői mandátum és tiszteletdíj nélkül is ki tudja várni, míg kancellár lesz.

Spahn sajátos számítást végez. 38 évesen hasonló korban van mint annak idején Kohl, amikor először indult a CDU-elnökválasztáson 1971-ben, vagy mint Merkel, amikor a nagy karrierre elhatározta magát. Akármilyen jó volna is, most győzni, Spahn még akkor is ráér, amikor Merz hét év múlva hetvenévesen biztos, hogy megváltik minden politikai tiszttségétől. Még Kramp-Karrenbauer nyugalomba vonulását tíz év múlva is kívárhathá. Spahnak – mint valaha Kohlnek és Merkelnek – most az a fontos, hogy ismertté váljon és lépésről lépésre megnyerje az emberek bizalmát.

Bár az alkotmány szerint a kancellár határozza meg a politika irányvonalát, de a koalíciós pártok elnökei irányítják nagy vonalakban a kancellárt, főleg abban az esetben, ha a kormányfő nem rendelkezik az egyik párt elnökségével sem. A kialakult politikai gyakorlatban még az egyes minisztereket sem a kancellár választja ki, hanem az egyes koalíciós párt jelöli küldöttjét az illetékes tárcára. Ezért majdnem ugyanolyan fontos, hogy Markus Söder lesz a következő CSU-elnök, mint az, hogy ki lesz most a CDU-főnök.

Centenáriumra

Az ökolívásnak vannak olyan mozzanatai, amikor az ellenfél ütéseitől meginog a bokszoló. Ilyenkor felmorajlik az aréna és a nézők pártoskodva jutattják kifejezésre nemtetszésüket, vagy éppenséggel örömeiket. Akarva akaratlanul is arénába zsúfolva érezhetjük magunkat, legfeljebb nem veszünk róla tudomást, vagy mint szereplőkről éppenséggel rólunk sem vesznek tudomást. Püföljük egymást, s nem lévén a helyzetnek urai a ringen kívülre kacsintgatunk, onnan várva biztató szót. Azelőtt sem volt ez másképpen, de azért voltak biztonságos helyzetek, bizakodó tetszésnyilvánítások, csakhogy száz év után sem vergődtünk ki a lelünkben lerakódott megrázkódtatásoktól. Valahányszor fel lehet lélegezni, ha vannak biztató jelek, amikor inkább arra összpontosítunk, hogyan álljuk végig az utolsó menetet, mert utána csakis megkönnyebbülünk, vagy éppenséggel lesz, a kancellár lesz.

A rendszerváltozás óta tágabbra nyíltak a tekintetek, a hivatalos Magyarország cselekvően észrevette kisebbségeinket, ők meg cselekvően igyekeznek megfogalmazni elképzeléseiket, eljutva az autonómia célkitűzéséig. A hosszú letaglózottság után már az is megkönnyebbülést jelentett, hogy ki merték mondani, hányadán is állnak. Ezek az ún. számvetések két szempontból is hibáztak: egyszerű mert nem egy vonatkozásban az adottságoktól függetlenül gondolkodtak, tervezgettek, más-

részt mindent csak önmaguknak mondtak meg és el, anélkül, hogy hangjuk, szavuk eljutott volna a szomszéd fülébe. Ha igen, akkor csak avatatlanok közvetítésével, és természetesen eleve ellenszenvet, elutasítást váltva ki.

A magyar külpolitika az utóbbi években egyre hangsúlyosabban és határozottabban karolta fel a kisebbségi kérdést, miközben 20-25%-os veszteségekkel kell számolnunk valamennyi magyar kisebbség esetében a diktatórikus rendszer összeomlása óta. A legnagyobb csalódást mindenféleképpen az a tévhit jelenti, hogy demokratikus körülmények között kielégítő módon megoldódnak a nyitott kérdések, s valamennyi szomszédos állam örömmel és készségesen teljesíti a magyar elvárásokat. Csak az utóbbi években világosodott meg, hogy végig kell zongorázni az összes szalont és koncertet, még akkor is, ha úgy tűnik, mintha meg is tettünk volna mindent.

A jelenlegi magyar külpolitika határozott és offenzív jellegű, legalábbis részben. Eltekintve a szomszédos államok reakcióitól, bizonyos értelemben illuzórikus is lehet. Kétségtelen, nem lehetünk maximalisták, a „nem, nem soha” lelkiállapota józanabb és enyhébb „jelszavakban” nyilvánul meg. Abban reménykedünk különösképpen, hogy az „európai normák” értelmében Brüsszel, ill. Strasbourg

Folytatás a 3. oldalon

EGYESÜLT ÁLLAMOK A VÁLASZTÁS UTÁN

Aki arra számított, hogy a november 6-i választás után lecsendesednek a pártviszályok és ellenségeskedések Amerikában, kegyetlenül csalódott. Az ok egy szóval: Trump elnök. Ő naponta több államot is bejárva ösztönözte szavazóit, az egész választáson politikája és saját személye melletti állásfoglalást követelve. Ez így is lett, de nem egészen úgy, ahogy elképzelte. Amikor kiderült, hogy az egyeduralomra épített rendszere megdőlt, Trump másnap támadásba lendült. Leváltotta a 2016-os választás orosz befolyását vizsgáló bizottságot ellenőrző főügyészt (Európában igazságügyi miniszter) és egy általa irányított bábót nevezett ki. Ha jól számolom, ez két év alatt a 27-ik személycseré Trump kabinetjében. Ezek közül többen már a bíróság előtt állnak. A következő nap aztán megmozdult az utca népe is. Számos városban ezrével tüntettek.

De vegyük az eseményeket sorjában. A két évvel ezelőtti szavazáskor Trump szabad kezét kapott, mert az általa irányított Republikánus Párt mind a szenátusban, mind a képviselőházban többséget szerzett. Sőt a legfőbb bíróságon életfogytiglani pozícióra sikerült a lehető legkonzervatívabb bírót kineveznie. Most viszont a képviselőház többsége a demokratáké lett, 435 között 225 demokrata képviselő van. Lényeges a nők nagy száma, 100-an vannak, akik minden bizonnyal igyekezni fognak a gyilkos fegyvereket megfékezni. Lehetővé válik majd mind azt kivizsgálni, amit Trump eddig rejtetni tudott: saját pénzügyeit, orosz kapcsolatait, pártja és családja üzleteléseit. Igaz ugyan, hogy a szenátusban továbbra is a többség republikánus, akik majd sok, a képviselők által hozott, törvényjavaslatot meg tudnak akadályozni.

A képviselőházban a választókerületeket nagyjából azonosan, hetvenezre főben állapítják meg. Ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy egy-egy összefüggő település választhatja meg képviselőjét, mert az uralmon levők sokszor úgy szabják át a kerület határát, hogy a rájuk szavazók többségben legyenek. Ettől függetlenül a képviselők választása nagyjából megfelel a demokratikus elvárásnak. A szenátorokat azonban nem a népesség aránya szerint választják, hanem minden állam két szenátort

küld a felsőházba. Ennek a következménye az, hogy a negyvenmillió lakosú Kaliforniának ugyanannyi szenátora van, mint a félmillió Wisconsin-nak. Igazságos ez? Talán nem, de ez volt a „nagy kompromisszum” amikor az államok egyesültek. Amint az ország címerén van:

„E Pluribus Unum” - Többből Egy.

Rekordokat megdöntően magas volt a választáson a részt vevők száma. A közvélemény-kutatás szerint a szavazók legfontosabb szempontjai a következők voltak: Legfőbb az általános egészség biztosítás, amelynél az Obama által megalapozott ellátást Trump minden erővel igyekszik eltörölni, vagy csökkenteni. Következő a menekültkérdés, amely esetében kettéváltak a szavazók szempontjai. Trump hívei a határon húzott falat, a menekültek befogadása ellenzését és a már engedély nélkül itt levők kiutasítását követelik. Helyeslik a 150 ezer katonát, alkotmányellenesen a mexikói határra vezényelni a Közép-Amerikából jövő menekültek ellen.

A nép többsége ugyanakkor emberséges bánásmódot, a menekült családok védelmét, az itt élő mintegy tízmillió illegális helyzetének rendezését, a már itt született gyermekek honosításának elfogadását sürgeti. A kapukban olyan feliratok jelennek meg: Itt nincs helye gyűlölködésnek! A viszonylag jól működő gazdasággal kapcsolatos ügyek harmadik helyre szorultak a szavazóknál.

A most megválasztott képviselők január elsején kezdik meg működésüket. Akkor veszi kezdetét az igazi küzdelem a Trump párti „vörös” republikánus és „kék” demokrata szenátorok és képviselők között. Még reménytelenebb lesz a békés együttműködés a két tábor között. Vére menő csata indul Trump 2020-as újraválasztásáért. Két év minden hasznos munkáját megakadályozza majd ez a harc. Erre fordítanak minden igyekezetet és pénzt. Közben egyre romlik Amerika és Európa, valamint a világ más részei közötti együttműködés. Folytatódnak a világ egyes államai, intézményei, egyénei elleni büntető eljárások. Meglátjuk mi következik, de az biztos, hogy megnyugvást nem várhatunk.

PAPP LÁSZLÓ

Határok nélkül

Az ingázók nem migránsok

Október 24-én a „Heute” című bécsi ingyen bulvár lap fedte fel: „Burgenland macht Grenzen jetzt mit Schildern dicht”, vagyis „Burgenland most táblákkal lezárja a határokat”. Ebből legalább két információ nem volt pontos. Egyrészt nem az összes határátkelőt zárták le, másrészt „csak” autósokat tiltottak ki. A pontatlan címet egy meglepően részletes cikk követte, amely felmutatta, miről is van szó: az osztrák szövetségi kormány a 2015-ben bevezetett határellenőrzést további hat hónappal, 2019 májusáig kiterjesztette. A rendelet része eleve tartalmazta, hogy az autók az összesen 60 határátkelő közül csak 35 helyen léphetnek át Ausztriába. És mint a „Heute” korrekt módon megírta: Nincs szó határlezárásról, mert gyalog, biciklivel, lóháton vagy traktórral továbbra is mindenkit át lehet kelni a határon. Az autós-motoros forgalom némelyütt eddig is tiltott volt, de október óta táblák is jelzik a tiltást. A büntetés 2180 eurót is elérhet.

Az osztrák televízió weboldala, az orf.at felsorolta a lezárt kishatárátkelőket: 1. Ágfalva – Loipersbach 2. Bücsü– Rechnitz 3. Felsőcsatár – Burg (Pinkatal) 4. Fértórákos – Mörbisch 5. Harka – Neckenmarkt 6. Harka – Deutschkreutz 7. Horvátlövő – Deutsch Schützen 8. Irottókő – Naturpark Geschiebenstein 9. Ják – Eberau 10. Kapuvár – Andau 11. Kapuvár – Wallern 12. Kemerstoródfa – Lusing 13. Nagycenk – Deutschkreutz 14. Narda – Schandorf 15. Nemesmedves – Reinersdorf 16. Olmod – Klostermarienberg 17. Rajka – Nickelsdorf 18. Rönök – Inzenhof 19. Sopron – Baumgarten 20. Sopron – Klingenbach 21. Sopron – Ritzing 22. Sopron – Siegraben 23. Szentgotthárd – Heiligenkreuz 24. Várhalog – Halbturm 25. Vaskereszt – Eisenberg 26. Zsira – Lutzmannsburg (Rebberg) 27. Zsira – Lutzmannsburg (Therne).

Magyar lapok fedték fel, hogy a táblás tiltás nem migránsokat sújt. A 2007-es schengeni határnyitás óta sok burgenlandi lakost zavart az ingázó magyarok által megnevekedett forgalom. Az „Index” online-lap szerint „sok kisebb úton korábban saját hatáskörben tettek jelzőtáblákat, próbáltak betonutoskállyal vagy sorompókkal korlátozni az autók átkelését”.

November közepéig legalább két részlet tisztázódott Sziárijót Péter magyar külgaazdasági és külügyminiszter határmenti látogatásai után. Először Győrben találkozott magyar települések vezetőivel és biztosította őket „arról, hogy mindent meg fog tenni a helyzet megnyugtató rendezése érdekében”. Előbb Eisenstadtn (Kismarton) tárgyalt Hans Niessl burgenlandi tartományfőnökkel, utána pedig Bécsben Heinz-Christian Strache alkancellárral és Karin Keissl külügyminiszterrel. Egy Kismartonban tartott sajtótájékoztatót kijelentette: A Magyarország és Ausztria közötti – autoforgalomnak alkalmas – 39 határátkelőből 29-en továbbra is zavartalanul haladhatnak át a személygépjárművek, fű sorsa tisztázatlan, ezekről közös munkasoporkot fog dönteni. A magyar miniszter megjegyezte, hogy a kérdések 10 átkelő közül 7 földűt. Hozzátette, hogy az osztrák szigorított szükségletenek, mert Magyarország „minden szükséges lépést megtett annak érdekében, hogy az országba illegális bevándorlók ne léphessenek be”.

A megnyugtatós időben történt, miután a magyar sajtó már-már kampányba kezdett Ausztria ellen. A „Ripost” egy terjedelmes riportnak a következő címet adta: „Betartanak a sógorok a magyar ingázóknak”. És így folytatta: „Nagy a felháborodás az osztrák-magyar határnál, miután az osztrák hatóságok lezárták

számos átkelőt az autósok előtt... Már kint vannak a táblák, és az ingázók nem mernek próbálkozni, tartva az akár hétszázezer forintos büntéstől.”

Játszva találtak magyarokat, akiknek hátrányt jelent az osztrák eljárás. Egy Schattendorfban, azaz Somfalván tevékenkedő építési vállalkozó így magyarázta a helyzetet: „Ha Soprontól dél felé akarja az ember átlépni a határt, annak most Kópháza felé kell kerülnie Harka helyett. Ez 15–20 kilométeres kerülő is lehet. Nemcsak arról van szó, hogy korábban kell felkelni és elindulni, ki lehet számítani, hogy az naponta autóval oda-vissza belekerül vagy 1000–1500 forintba. Nem mindegy!” Állítólag napon-ta ezer-ezerötszáz autósna kell megkerülnie. Aki viszont a határhoz vezető út mellett lakik, és nem jár át rendszeresen, nem bánja annyira a határárárt, „mert csendesebb lett a környék”.

A „Ripost” osztrákokat is idéz. Neckenmarkton, azaz Sopronnyéken Helene Tesch kimondottan örül: „Ideje volt, hogy csillapítsák a határ menti kis helységek autós forgalmát. Már reggel fél hatról óriási volt a forgalom, az ezzel járó zajjal és benzinszaggal együtt” – mondta. „A házak közel vannak az úthoz, sokszor az autókra ébredtünk. Ráadásul sokan a közlekedési szabályokat sem tartották be, keresztúlságuldoztak a településen.”

Az „Index” nevű online-lap címe talán még barátságosabban hangzott: „Az EU-jogból gúnyt üve szívóznak velünk az osztrákok”. De a cikk a kritikus hangvételtől eltekintve korrekt volt. Eszerint a „schengeni övezet működését általánosan veszélyeztető kivételes körülmények esetén alkalmazható különös eljáráshoz” nyúlt több tagállam, köztük Ausztria 2015 szeptemberében, a migrációs válság csúcásán. „Azóta egy uniós–török egyezmény egy napról a másikra 97 százalékkal csökkentette a migrációt a Nyugat-Balkánon keresztül, uniós segítségével a görög ellenőrzés is nagyságrendekkel javult, ráadásul Magyarország felől a déli kerítés végképp értelmetlenné tette az osztrák határőrzetét”, folytatta az „Index”.

A web-lap a bécsi kormány szemére veti, hogy az „a kétéves határidő után hájszjalpontosan egy nappal, 2017. november 12-én „ismét” bevezette az intézkedéseket”. A most egy éve hatalmon lévő „konzervatív-szélsőjobboldali osztrák koalíciós kormány szerint az illegális határátlépések száma még mindig nem csökkent eléggé ahhoz, hogy megszűntessék az ellenőrzéseket”.

A Európai Parlament májusban egy jelentésben elítélte „a belső határellenőrzések folytatódó újbóli bevezetését, mivel ez aláássa a schengeni térség alapelveit”. A strassburgi képviselők közül felhívták az EU-Bizottság figyelmét, hogy „lépjen fel határozottan a közösen elfogadott szabályok megsértése esetén, és a többi tagállam és az Unió egésze érdekében védelme érdekében hozzon arányos és szükséges intézkedéseket – a kötelezettségességi eljárásokkal is beleértve – az érintett tagállamokkal szemben”.

A Bizottság szóvivője viszont csupán annyit mondott: „A Bizottság készen áll rá, hogy támogassa azt a hat országot, amelyek belső határellenőrzéseket tart fenn”. Az uniós testület „azért dolgozik, hogy fokozatosan kivessék ezeket, és felváltásuk alternatív intézkedésekkel, például rendőri ellenőrzésekkel a határközeli régiókban, vagy pedig határon átnyúló együttműködéssel”. Az Európai Bizottság már 2017 májusában és októberében is ezt javasolta – jegyezte meg. De eddig nem lépett tovább. M. P.

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusi beindítása óta – ide értve az Őrség naptárunk révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2018/5. számában közzétett 103.310,13 euró 2018. november 20-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

Andrewitch Edith	15,00	Kecskés Illés	30,00	Remetey Miklós	20,00
Balassy-Tamás Mária	30,00	Keresztés Anneliese, Dr.	100,00	Rudan Peter, Dr.	100,00
Cerny Eva	20,00	Kilyén Adalbert, Dr.	50,00	Schober Alfréd & Jolán	25,00
Csonka Vince	60,00	Koszmovsky Mária	20,00	Szabo Ludwig	15,00
Csonknyi Wilhelmine	30,00	Kövi László & Aurelia	10,00	Szöllösi Béla	10,00
Dénes Mária	20,00	Kropf Josef	30,00	Tarcsay Eva	25,00
Dowas Valerie	10,00	Kulmann Ernst & Susanne	20,00	Teleky Béla, Dr.	50,00
Farkas Regina Christel	20,00	Kurdi Miklós, Dr.	30,00	Tomasz Josef, Ing.	20,00
Forgó László	100,00	Lantos Franz, Dipl. VW.	20,00	Vajna Júlia	10,00
Fürst Gábor, DDr.	50,00	Lippert-Havasi Orsolya	10,00	Vereb Ilona	30,00
Guzi Ludwig	10,00	Mileits Georg & Ingrid	20,00	Virágth Emerich, Mag. Theol.	100,00
György Béla	30,00	Nagy Ferenc	15,00	Vissoki Imre	20,00
György Erzsébet	20,00	Nagy Rozália	15,00	Wagner Ilona	20,00
Hodor Mária-Magdolna, Dr.	25,00	Németh Narad, Dr.	30,00	Walter Stipkovics, Dkfm.	30,00
Horváth Csaba, Dipl.Ing.	20,00	Neumann Etelka	20,00	Wawzin Wolfgang	15,00
Hunyady Péter, Dr.	30,00	Passl Mariana, Mag. pharm.	20,00	Wurmbrand-Hartmann	15,00
Jeney József, Dr. Dipl.-Ing.	50,00	Patyi Ludwig, Ing.	50,00	Gerlinde, Dr.	12,00
Juszkó Stefan, Dr.	30,00	Rehak Stefan	10,00	Összesen:	1.627,00

A támogatásokat eddig befolyt teljes összege 104.937,13 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, amely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a Bécsi Magyar Iskolának is otthonul szolgál.

Mag. Hollós József elnök Dr. Seidler Andrea főtitkár Tanczos Zoltán pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Platz 1, Bankleitzahl/Bankirányítószám 60000, Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, kontószám 725731. IBAN AT55 6000 0000 0725 5731 BIC OPSKATWW

MEGJELENT A HÁROMNYELVŰ

Megrendelhető: Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/8-9/1 Tel.: 0043 1/532 60 48; zentralverband@aon.at

Minden kedves Olvasójának és Támogatójának boldog karácsonyi ünnepeket és szerencsés új esztendőt kíván a Bécsi Napló szerkesztősége!

A magyar nyelvoktatás sorsa Burgenlandban

A 2018-as év Ausztria-szerte a visszaemlékezés jegyében telt el. Így az oktatási intézmények is intenzívebben foglalkoztak az ország 20. századi történelmével, megemlékeztek arról, hogy 100 évvel ezelőtt jött létre az Osztrák Köztársaság.

Ennek során számos projekt valósult meg, amelyek keretében sok helyen a figyelem középpontjába került a magyar nyelv, a magyar kultúra és, az a tény, hogy az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása óta került kisebbségi helyzetbe a burgenlandi magyarság. Érdemes kezdeményezés volt az állami himnusz lefordítása a népcsoportok nyelvére. A felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium magyartanárai énekelhető formában fordították le, majd a tartományi megemlékezés napján diájközzel elő is adták Ausztria himnuszát német, magyar és horvát nyelven. Ezenkívül az elmúlt száz év politikai, gazdasági és mindennapi életére visszatekintő projektek óhatatlanul emlékeztettek a magyar kultúra megléteére ebben a tartományban.

Mindennek ellenére megállapíthatjuk, hogy a magyar nyelv státusza, az iránta való érdeklődés képest békésen nem megnagyatott. **Ha nem akarjuk tényleg látni, hogy éveken (nem évtizedeken) belül eltűnik a magyar nyelv az iskolák kínálatából, tenni kell valamit. Mégpedig nem csupán az iskolák, az iskolai ügyintézők, hanem a családok, szülők és gyerekek körében is.**

Az Európai Unió egyik célkitűzése, ill. javaslata, hogy az anyanyelv mellett egy világnyelvet és egy szomszéd ország nyelvét tanulják meg az unió polgárai. Ezenkívül cél a kisebbségek védelme, jogaik biztosítása.

Burgenlandban és Bécsben elismert kisebbség a magyar. 1994 óta kisebbségi oktatási törvény is szabályozza Burgenlandban a magyar nyelv és kultúra közvetítését, tanítását.

Lehet, hogy ami szabad, amiért nem kell megküzdeni, az nem érdemes, nem vonzó? Vagy valóban azt gondoljuk, hogy jobb lesz, ha egyenkéntül alakul ki mindenütt, és már csak az angolra van szükségünk a konyhámból kélőpve?

A magyar nyelvet népcsoportnyelvként, származási nyelvként, anyanyelvként vagy a szomszéd ország nyelvétként mindenkinél érdemes tanulni ebben a régióban. Ahogy nemétül is tanulni kell annak is, aki ezt a nyelvet már beszéli, ugyanez érvényes a többi nyelvre, így a magyarra is. Ha azt akarjuk, hogy írásban és szóban, a munka világában is használható tudásra

PATHY LÍVIA szakfelügyelő

Szimpozium a horvát–magyar kiegyezés 150. évfordulójára

A Bécsi Egyetem Szláv Tanszéke és a Nemzetiiségi Bécsi Ügyek Munkaközössége 2018. november 14-én tartotta szimpóziumát, mely a horvát–magyar kiegyezés 150. évfordulója alkalmából került megrendezésre.

A szimpózium fővédnökei Dr. Kneissl Karin, európai szövetségi miniszterasszony, DDr. Cvjetkovic, horvát nagykövet valamint Dr. Nagy Andor, magyar nagykövet volt. A szimpózium a Collegium Hungaricum Tudományos Igazgatóhelytette Dr. Bertényi Iván személyes jelenlétével is megtisztelte.

A programot a Bécsi Egyetem Szláv Tanszékének professzora, HS-Prof. Mag. Dr. Andrea Zorka Kinda-Berlakovich és a Nemzetiiségi Bécsi Ügyek Munkaközössége képviselője Ing. Pauer Stefan, MSc nyitotta meg. A kiegyezés fontos szláv téma is, ezért is örült a professzor, hogy az ő tanszékén rendezhették meg e jeles eseményt.

Az estén három előadást hallgathattak meg az érdeklődők. A budapesti Dr. Röss Imre, a zágabíri Univ.-Prof. Dr. Iveljic Iskra valamint az eisenstadti Dr. Bencsics Nikola más-más

KALMÁR ESZTER, KCSP ösztöndíjas

DR. SZILI KATALIN

Kisebbségvédelmi jelentéskörkép

Ebben az esztendőben 15 éves az a **Gross-jelentés**, mely az *autonóm régiók pozitív tapasztalatait, mint a konfliktusmegoldást ösztönző forrás Európában* címmel került elfogadásra az Európa Tanács parlamenti közgyűlésén. A jelentés érdeme, hogy definiálta az autonómiát, nemzetközileg először. Új egyezségre létrehozását szorgalmazta és olyan megoldást kínált, ahol a területi egység és a kulturális diverzitás egyenrangúan egyszerre érvényesül. Különösen fontos, hogy nem csupán a jogokat szorgalmazta meg, hanem a kormányokat azon alapelvek betartására ösztönözte, mint amilyen a tárgyalások megegyezés, a koordináció és kooperáció, az alkotmányos szabályozás, a pénzalapok biztosításának elve. Külön kiemelve a jelentés azon pontja, mely arra figyelmeztette a központi kormányzatokat, hogy megértéssel kell reagálniuk akkor, amikor a kisebbségi csoportok az ügyeik intenzívben szabadságot és önállóságot követelnek. Itt kell megjegyezni, hogy számos magyar közösség él őshonos kisebbségként szülőföldjén. Ennek ellenére kevésbé találkozik a többségi társadalom részéről megértéssel, gondolok itt különösen a tavaly decemberben Kulcsár-Terza József képviselőt út által a bukaresti parlamentbe benyújtott székely autonómiáról szóló statútum sorsára, melyet a párbeszéd készsége nélkül utasított el a román parlament mindkét háza.

Mindösszesen csak ennyit, a 15 évvel ezelőtt megfogalmazott jelentés megértéséről. A Gross-jelentés tizedik fordulóján, azaz öt évvel ezelőtt elindult egy újabb kezdeményezés a hagyományos kisebbségek érdekében. Ez volt az úgynevezett **Kalmár-jelentés**, mely 2014-ben került elfogadásra az Európa Tanács parlamenti közgyűlésében. Ez utóbbi jelentés továbbtagította a hagyományos nemzeti kisebbségek közösségi jogait. Míg a Gross-jelentés az autonómiát, mint a feszültség enyhítésének leghatékonyabbát, addig a Kalmár-jelentés az *identitás, az önanazonosság megőrzésére, kiteljesítésére szolgáló közösségi jogokról* szólt. Pontosan rögzítette, hogy a hagyományos nemzeti kisebbségeknek kollektív védelemben kell részesülniük. Többek között felszólította az Európa Tanács tagállamait, hogy biztosítsák a nemzeti kisebbségek jogát az identitás megőrzéséhez, hatékony részvételüket a közügyekben, a kulturális, társadalmi, gazdasági életben. Tartózkodjanak az asszimilációt célzó gyakorlatlól, támogassák a területi önkormányzatok megoldásokat. Vegyék figyelembe a történelmi régiók hozzáadott értékeit a területi szerkezet kialakításánál. Folytassanak párbeszédet a kisebbség képviselőjével, továbbá támogassák a szülőföldön való megmaradást. Tartózkodjanak a szülőföldön való megmaradást, olyan

Gleccsertúrúzó

sűrgette, amely rögzítette a rendszeres jelentéstétel szükségességét, továbbá bevált gyakorlatokat bemutató iránymutatásokat.

Jogalkotásra tett javaslatot, mégpedig oly módon, hogy ahhoz szankciók is járuljanak. Mindez jól jelzi azt, hogy a magyarság számára minden szinten az egyik legfontosabb kérdés a nemzetünkhöz tartozó közösségek

jogainak biztosítása és megőrzése szülőföldjünkön. Ugyanakkor a napirenden tartás mellett, végre egységes európai kisebbségvédelmi szabályrendszer kialakítása, mely a hátrányos jogkövetkezmények megelőalmazásával biztosítja, hogy a többségi társadalom, illetőleg a tagállamok maradéktalanul garantálják kisebbségeik egyéni és kollektív jogait.

Diszkrimináció igen! Kollektív jog nem?

Tizenegy éve 2007.szeptember 20-án hagyta jóvá a Szlovák Parlament a Benes-dekrétumok érvényességét, érthetlenségét. Az indítványozó szerint a parlamenti határozatra azért volt szükség, mert a felvidéki magyarok politikai képviselői és egyes magyarországi szervezetek időnként a dekrétumok felülbírlását szorgalmazzák, és jóváhagyási igényeket hangoztatnak.

Előjáróban tisztázni kell egy alapvető tényt: a kollektív bűnösség elve, az emberek vagyontól való megfosztása nemzetiiségi hovatarozásuk alapján, ellentétben mindennemű demokratikus ember jogokra alapozó felhással és kimeríti a diszkrimináció minden ismérvét, kitérítumát. Emellett nem lehet figyelmen kívül hagyni a dekrétumok jogi hátterét, keletkezésük módját sem. A kényes kérdések felvetésekor főleg a politikusok részéről – gyakran elhangzik az a kijelentés, hogy hagyjuk ezt a történetekre. Ugyanakkor a politikusok, történészek napjainkig általában elhallgattak, megkerülik azt a tényt, hogy 1945-ben a kassai kormány az államfővel Edvard Benes-sel egyetemben önjelölte, nem legitim módon bitorolták a hatalmat Csehszlovákiában, hiszen a nép nem hatalmazta fel őket.

Benes 1938.október 5-én lemondott államelnöki tisztéről, és ezek után törvényes újraválasztására – szabadon választott parlament által – soha többé nem került sor. Államelnökké való választását az Ideiglenes Nemzetgyűlés által maga is bizonytalannak érezte, mert 1946-ban a májusi választások után ezt megismételtette. Ez a választás sem volt legitim, mert a Nemzetgyűlésben a Nemzeti Front delegáltjai tagjai lettek. Persze azért sajnálva, hogy a kormányon lévő egyes párt legfőbb érdeke a kormányzati pozíció megőrzése, ami persze a szlovák állami és nemzeti érdekek maradéktalan kiszolgálása árán lehetséges. Miközben a kisebbségi magyarok „Lejagódnak az Úristen háztetejéről” Az MKP korábban ímetetlen felvetette dekrétumok megnyitásának kérdését, s ezzel együtt a meghurcoltak jelképes kártérítésének kérését is. Az Európa Unióba benyújtott Petíció a bizottságok útvesztőiben landolt. Szerintem ezek mindent elkövetnek majd, hogy egyhamar ne kerüljön a plénum elé. Szlovákia számára a Benes-dekrétumok Pandora szelencéjét jelképezik, melyet nem szabad megnyitni, mert akkor vissza kellene szolgáltatni az elrabolt javakat a kisemmizetteknek, a meghurcoltaknak. A bocsánatkérés szavatossági ideje lejárt, de az isteni igazságszolgáltatást nem lehet lekenyerezni.

FOTY JÁNOS

BOTZ DOMONKOS

Vidd hát

*Ég alatt hálók,
hátszák a vánkösom,
évekkel teli.*

*Míg alszom, vidd mindenem.
Még van időd reggelig.*

100 év elteltével bizony már megszűntek a fantomfajdalmak, amik a történelmi Magyarországra emlékeztettek. Szomszédaink nyugodtan alhatnak, nem kell tartaniuk a magyar iredentáktól, éppen ezért kissé lazábban is viselkedhetnek, hiszen a walesi bárdok ideje is lejárt. És mégis: Él magyar, áll Buda még!

PANNONICUS

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

Megtalálták a legendás görög város

A görög kulturális minisztérium közleménye szerint, a Peloponnészosi-félszigeten, Khilimodi falu közelében végzett ásatások felszínre hozták Tenea város létezését bizonyító első tárgyi bizonyítékokat. Khilimodi mellett 2013 óta folynak ásatások, de csak szeptember-októberben bukkantak kifejezetten a település maradványaira. Az i.e. 4. századtól a késő római korig terjedő időszakból származó cserépedények, márvány padozatok, házfalak és ajtónyílások bizonyítják, hogy létezett az eddig csak szövegekből ismert ősi görög város, Tenea.

Az ókori iratok szerint, az időszámításunk előtti 12. vagy 13. században trójai hadifogllyok alapították a várost. Pauszaniász a 2. században élt görög utazó és geográfus feljegyzéseiben azt írta, hogy Agamemnón, a közeli Mukéné királya által foglyul ejtett, a trójai háborút túlélő hadifogllyok alapíthatták Tenea-t. A város létezését Sztrabón (i.e. 64 – i.sz. 23) ókori utazó földrajzi leírásaiban is megtaláljuk.

A város feltárása során találtak kétezer darab ritka pénzérmét is. Eserint egy gazdag város volt Tenea. Az előzőleg feltárt sírletelek között arany-, réz- és csontékszerek, kerámiaék és egy speciális aranypénz is szerepel. Ezt azért adták a halott mellé, hogy kifizethesse a túlvilágra szállítást. Egy vasgyűrűn, a trónon ülő Szérápisz görög isten látható, mellette Kerberosz, a háromfejű kutya, az alvilág őrzője.

Az ásatásokat végző Eleni Korka szerint az legendás görög várost polgárai feltűnően jómódúak voltak. Korinthusz és Argosz között kulcsfontosságú ponton helyezkedett el Tenea, ezért lakói jól megélték a kereskedelemből. A kelettel és a nyugattal egyaránt kapcsolatot ápoló városnak sajátos mintázatu, keleti hatást tükröző cseréptárgyai voltak, és megvolt a saját gondolkodásmódja is. Tenea túlélte a szomszédos Korinthusz i.e. 146-ban történt lerombolását és tovább virágzott a római uralom alatt. Valószínűleg a 4. század végi gót invázióban megrongálódhatott, és két évszázaddal később, a szláv betörések következtében pedig teljesen elnéptelenedhetett.

ScienceAdvances

Óriási kráter fedeztek fel Grönlandon

A grönlandi jégtakaró feltérképezése során először 2015 tavaszán vettek észre a szakemberek a kráter körvonalait a Hiawatha-gleccser alatt. 2016 tavaszán egy német kutató repülőgép egy új jégdradarral felvételeket készített Grönland észak-nyugati részéről. Ezeken már jól kivehető volt a nagy kiterjedésű, kör alakú mélyedés. E felvételek alapján kezdte meg Kurt Kjaer, a Koppenhágai Egyetem munkatársa vezetésével egy tudós csoport a környék vizsgálatát.

A tudósok szerint, a 31 kilométer átmérőjű mélyedést nagyméretű aszteroida becsapódása okozta. A kráter eddig rejtvé maradt, mert mélyen a jég alatt található.

Becsapódása idejének pontos meghatározása döntő fontosságú lenne, mert ez a földi életre gyakorolt hatása is kiderülne. A tudósok szerint, az a tény, hogy a kráter jó állapotban maradt meg, megalapozza a feltevést, hogy a becsapódás körülbelül 12 ezer évvel ezelőtt történt. Ekkor már jégtakaró fedte Grönlandot, az utolsó jégkorszak vége felé haladt.

Párizs-méretű felszínével, ez a világ 25 legnagyobb becsapódási kráterének egyike.

Erősebb beton répa felhasználásával

Az angliai Lancaster Egyetem kutatói sárgarépa felhasználásával új betont hoztak létre. A gyökérszálcső hozzáadása megakadályozza a repedések keletkezé-

Menedékjog – politikai

Nikola Gruევსzki menedékjogot kapott Magyarországon. A házában hivatali visszaélés miatt kétféves börtönbüntetésre ítélt politikai miniszterelnökként befolyást gyakorolt egy páncélosított Mercedes beszerzésére kiírt pályázat kimenetelére, és a győztes autókereskedő utólag jutaleköt fizetett neki, illetve ő maga személyes használatra is igénybe vette a 600 ezer euró (192,85 millió forint) értékű luxusautót. A további részletek vagy homályban maradnak – például az a kérdés, hogy hozhatták az Albániába vándorolt Gruევსzkit magyar diplomata Szérbian keresztül Budapestre – vagy vitásak. Tény, hogy ilyen gyorsan, napokon belül Magyarországon eddig nem adtak menedékjogot.

sét, ezért kevesebb a felhasznált cement mennyisége. Mohamed Saafi vezetője szerint, már kis mennyiségben hozzáadott sárgarépa is 80 százalékkal képes növelni a beton erősségét. A répat majdnem teljes egészében víz alkotja, ám a benne lévő cellulóz révén még is merev és ropogós. Ez a cellulóz kis mennyiségben is megváltoztatja a víz és a cement egymásra hatását.

Saafi kifejtette, "kémiai reakció megy végbe a rostok és a cement között. Az előzetes eredmények azt mutatják, hogy nagyjából fel kilogrammnyi répa-nanoanyag hozzáadásával csaknem 10 kilogrammral csökkenthető az egy köbméternyi betonhoz szükséges cement mennyisége".

A Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) becslései szerint a cementgyártás a felelés a globális szén-dioxid-kibocsátás 8 százalékáért. Az új beton segíthet visszaszorítani az építőipar szén-dioxid-kibocsátását.

A Föld szomszédságában felfedeztek egy szuper-földet

Egy nemzetközi csillagász csoport, Földünkötl csak hat fényév távolságra egy fagyos szuperföldet fedezett fel. Ez háromszor akkora, mint a Föld és csillaga a Barnard nevű vörös törpe, melyet 233 nap alatt kerül meg. Ez a csillag Naprendszerünk egyik legközelebbi szomszédja.

A csillagászok szerint, alig van esély arra, hogy az objektumon élet jeleit találják. Az Európai Déli Obszervatórium adatai azt mutatják, hogy az újonnan felfedezett objektum a Barnard's Star b sokkal közelebb kering csillagához, mint a Föld a Naphoz, mégis 170° C van a felszínén.

A kutatók megnevezte, hogy a törpecsillag viszonylag gyorsan mozog. A mostani áttörést nagy precizitással dolgozó mérőműszerek adatainak kombinációjára tette lehetővé.

A kutatók az úgynevezett rádiólassbeség-műszer segítségével bizonyították a bolygó létét. A bolygó gravitációs ereje vonzza a csillagot, mely körül kering, a csillag pedig ennek hatására kissé imbolyog.

A londoni Queen Mary Egyetem tudósai, a Berni Egyetem csillagászaí és a Genfi Egyetem csillagászati obszervatóriumának tudósai is részt vettek a kutatásban.

KURIER

Kipusztultnak hitt méh-fajra találtak Alsó-Ausztriában

A bécsi Természettudományi Múzeum (NHM) kutatói véletlenül bukkantak az évtizedek óta kipusztultn hitt méh-fajra Alsó-Ausztria keleti részén. A kis bolyhos barázda-méh potroha filcszerűen sűrű szőrzettel borított. A talajban fészkel és egyetlen nővényfajra sem specializálódott.

Dominique Zimmermann, a múzeum méh-szakértője feltételezi, hogy az elmúlt években bekövetkezett általános felmelegedés okozta a méhek ismételt elszaporodását. A kis bolyhos barázda-méh egy eurázsiai pusztai faj. Természetvédelmi területeken él, elsősorban Oberveinden homokhegyeiben és a Gánsendorf körzetében levő Lassee tömörföld magaslataiban.

Mindkét lelőhely az úgynevezett „Pannon homokdűnék” közé tartozik. A valaha Alsó-Ausztria egész keleti részét elfoglaló dűnéből, már csak egy kis rész maradt meg. Itt van Ausztria legerősebb, de egyben legveszélyeztetettebb élővilága. Utolsó menedéke ez a terület, számtalan állat és növényfajnak és az újra megtalált méheknek is.

A „Give Bees A Chance” (adjunk esélyt a méheknek) akció keretében, kutatja a vadméh-fajok életéről Dominique Zimmermann. Ennek a programnak a köszönhetően sikerült felfedeznie egy másik vad-méh-fajt, a „nagy homokjáró-méhet”. Ez a faj is talajlakó és a homokdűnékben már szép számmal előfordul.

Orbán Viktor magyar miniszterelnök azt mondta a közrádióban, hogy az ember tisztességes bának a szövetségeseivel. Gruევსzki pedig a migráció kérdésében fontos szövetségese a Fidesznek. Orbán szerint az úgy bonyolult, és azért kavart nagy port, mert olyan izgalmas, mint egy krimi. A macedónok által benyújtott kiadási kérelemről szólva hozzátette: a magyar hatóságok megvizsgálják majd, és véleményét mondanak. A magyarok többsége nyilvánvalóan másképp látja: A nyomomó többség „megdöbben”, „dühös” vagy „csalódott” amiatt, hogy Gruევსzki megkapta a menekültstátusz – derül ki egy reprezentatív Ténygyűjtésből. A megkérdésztettek közel 80 százaléka utasította volna el Gruევსzki menedékjogi kérelmét. M. P.

Konferencia Bécsben a „pozsaróci béke” 300 éves évfordulója alkalmából

A Duna térség török utáni újjáépítése” címen tartott nagyszabású és sikeres nemzetközi történetész konferenciát a Collegium Hungaricum, melynek társ-szervezői az ŐAW (Osztrák Tudományos Akadémia) és Magyarország Bécsi Nagykövetsége voltak. Az esemény apropóját a magyar historiográfia szerint pozsareváci békének nevezzet, 1718. június 5. és 1718. július 21. között zajlott történelmi esemény és annak körülményei adták. Magyarország számára ez a fordulópont hivatalosan is az Oszmán Birodalomtól való teljes szabadulást jelentette, illetve a Magyar Királyság területe a török hódoltság korabeli szétadaraboltságához képest területi integritásának nagy részét visszanyerte a Bécsi Udvar diadalmas lobogói alatt.

Az 1718-as pozsaróci és az azt követő 1739-es belgrádi békék 1918-ig egy fajta hivatálssá tett egyházi és állami felszabadulási kuszok elemeként szerepeltek a Habsburg Birodalom és K und K Oktatási rendszerében. A szerbül Ilokapenau, törökül Pasaroča, németül Passarowitzként nevezett, a mai Szerbia területén levő városkában az újkori Magyarország és Közép-Európa, korabeli nevén Habsburg Birodalom számára sorsdöntő eredmény született. A békehez vezető több évtizedes folyamatot és annak napjainkig ható utóhatásait a nemzetközi konferencia előadói, magas színvonalú tudományos felkészültséggel és kutatásaik tükrében újszerű meglatásokkal, szempontokkal és eredményekkel világították meg. A szófiai „St. Klement Obriški” Egyetem professzora Ivan Parvev felvillantette a Habsburg birodalmi múlt legendás hadvezérének Eugène-François de Savoie-Carignano gróf, magyarosan Szavajni Jenő emlékét.

A magyarság és Magyarország szemszögéből többek között Dr. Papp Sándor professzor az SZTE tan-székvezető egyetemi tanár, történész, török szakértő és Dr. Soós István, történész, az MTA BTK TTI tudományos főmunkatársa a nagy múltú és hagyományos magyar historiográfia hangján elemezte a „törökvész

A NYEOMSZSZ levele

JEAN-CLAUDE JUNCKERHEZ, az Európai Bizottság elnökéhez

Bécs – Stockholm – Frankfurt, 2018. november 8.
„Romania will celebrate on December 1 of the current year its centenary, the centenary of the great union, as our Romanian friends say. I wanted to say to the President that it is a Romanian feast, but also a European feast, because all that concerns Romania concerns Europe. All that is peculiar to Romania is not foreign to the European Union. That day we will celebrate together a great moment in Romanian history and a great moment in European history.”

Emlékezettük az idézet, mit Őn nyilatkozott 2018. október 23-án Románia 100 éves egyesüléséről. Nyilatkozata bizonygató tesz a történelmi tények tudatlanságáról. Ajánlatos lett volna, ha ezek átfogó ismeretében fogalmazta volna meg véleményét, mielőtt a román centenáriumnak „európai ünneppé” akarta nyilvánítani.

Az Őn elhamarkodott nyilatkozata ellentmond az európai értékeknek, amikre Őn ismételten hivatkozik. Kiegyensúlyozottság, pártatlanság helyett ösztönzően egyik EU-tagállam mellett foglalt állást, és ezzel egy másik tagállammal helyezkedik szembe. Ily módon Őn teljesen szükségtelenül további feszültségeket kelt, és ez ellentmond az Őn által is megkövetelt európai szellemiségnek. Ezen túlmenően Őn diszkriminálja az 1,7 millió magyart Erdélyben. Anélkül, hogy nekik valaha is lehetőségük lett volna dönteni hovatartozásukról, a románok nemzetgyűlése 1918. december 1-én teljesen egyoldalúan Erdély és további kelet-magyarországi területek bekebelezését nyilvánította ki a román államba.

Mindazonáltal Európa történelme háborús konfliktusokban bővelkedik, ezek megítélése a győző-legyőzött viszonylatában csak balítéletekhez vezet, amik akadályokat gördítenek az európai integráció útjába.

A Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége tiltakozik az Őn nyilatkozata ellen és sürgősen kéri, hogy a történeti igazságnak megfelelően revidálja véleménynyilvánítását. Kérjük, tanulmányozza a történeti folyamatokat és eseményeket, és így járuljon hozzá az európai államok közti feszültségek és ellenszékések leépítéséhez. Az Európai Bizottság elnökeként ez lenne kötelessége.

Európai üdvözlettel:

DEÁK ERNŐ elnök	BIHARI SZABOLCS alelnök	KLEMENT KORNEL alelnök
erno.deak@nyeomszsz.org	szabolcs.bihari@nyeomszsz.org	kornel.klement@nyeomszsz.org

KÖZÖS, ROMÁN–MAGYAR CENTENÁRIUMI NYILATKOZAT

Hatodik alkalommal szervezte meg, ezúttal Kolozsváron, a nemrégiben átadott Vallásszabadság Házában, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Reconstructio Egyesület az immár hagyományosnak számító román–magyar konferenciát. Az október 12-i Centenáriumtunk. Hogyan tovább a román–magyar kapcsolatokban? elevezését a tanácskozás résztvevői áttekintették a román–magyar kapcsolatok aktuális kérdéseit, közös nyilatkozatot fogadtak el, valamint felhívták intézkedni Románia Parlamentjéhez.

Számos ünnepi rendezvény, amellyel a szervezők a 2018. év kezdetét megelőző hónapoktól egészen az utóbiakig Erdély és Románia egyesülésének a centenáriuma emlékeztet, magyarelles felhangot kapott, s ezáltal garapitotat a két közösség kapcsolat terhelő félreértéseket. A pillanat szimbolikus töltete miatt az ellentétek magukban hordozzák az etnikumok között kialakult légkör nemzedékekre szoló megemlékezésének a kockázatát.

Erdély a komplementaritás terepe volt, és újra azaz válnatna, a vallási meg a kulturális pluralizmus modellje lehetne. Az Erdélynek jellegzetességet kölcsönző identitások, valamint hagyományok ápolása a románoknak és a magyaroknak egyaránt volna el Gruევსzki menedékjogi kérelmét.

hatását” XVIII. századi Magyarországon. Magyarországi egyetemek kutatói adták elő az ELTE, a pécsi PTE, a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola kutatási eredményeit. Léven a Délvidék közvetlenül érintett terület volt a vizsgált események menetében, az Újvidéki Egyetemről induló és Németországban tanító Magyar Attila, Leibniz Universitát, Hannover, interaktív módon, újszerűen, délvideki helytörténeti sajátosságoktól között a hallgatósággal.

A Zágrabi Egyetem, Horvát Történelmi Intézetéből a vizsgált korszak katonai határőrvidékének szakértője Dr. Alexander Buczynski elevenítette fel azokat a katonapolitika és geostratégiai helyzeteket amelyekben a magyarok az összes társnemzettel, így horvátokkal együtt érintettek voltak.

Osztrák részről többek között Dr. Konrad Petrovsky újkor történetész és Balkán kutató elemzte a kor valihai határőrvidékének sorsát az 1739-es belgrádi békéig, a Lipcsei Egyetem kutatója és temesvári születű Dr. Robert Born rendkívül érdeklődött, interaktív módon és élő szóval idézte meg az oszmánkori építészeti és kulturális hatást a térségünkben.

A korszakot élemdő-történeti szempontból kutató munkáinak során elemezve s a történelmi folyamatot összefüggésében és nemzetközileg vizsgálva, az aktuális magyarországi historiográfia szempontjából a fentiekben bemutatott bécsi nemzetközi konferencia a Budapest, 2016. november 23-27. között megtartott nemzetközi rendezvénynek egyfajta telmatikai folytatásaként is fel fogható. Az MTA és ELTE házigaadként adott helyszínt a török Atatürk Művelődési Nyelvi és Történeti Intézet és Török Történeti Társaság nemzetközi konferenciájának, ahol a szerb, a horvát és magyar történetészek és intézetek a török partnerek díszvendégként fogadták, mint pl. Prof. Dr. Aleksandar Kadijević Belgrádból, illetve Prof. Dr. Sc. Ivan Baltat Eszékéről és Dr. Hadnagy Szabolcs történetész Szegedről.

TÓTH ÁRPÁD

A NAGY HÁBORÚ VÉGE ÉS MAGYARORSZÁG

Magyarország XX. századi története bővelkedik sorsfordító történetekben. Késégeit ki-záróan ezek közé tartoznak az 1918. október végétől 1919 augusztusáig terjedő időszak eseményei (az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének katonai veresége az olasz hadszíntéren, a birodalom és a történelmi Magyarország széthullása, a Károlyi Mihály nevével fémjelzett köztársaság kikiáltása, a kommunista rezsim hatalomra kerülése majd a Vörös Hadsereg katonai összeomlása, valamint a románok bevonulása Budapestre) is.

A Szovjet-Oroszországgal 1918. március 3-án Breszt-Litovszkban, majd a Romániával 1918. május 7-én Bukarestben kötött béke következtében az orosz és a román fronton megszűntek a harcselekmények, a Balkánon Szerbia és Montenegró, valamint Albánia északi része osztrák-magyar megszállás alá került. A háború utolsó évében az olasz vált a fő hadszíntérré Ausztria–Magyarország szempontjából.

Az 1918. június 15-én a Piave mentén és Dél-Tirolban megindított offenzíva a Monarchia haderejének utolsó jelentős támadása volt, amely az eleve rossz haditér, a hiányos előkészítés és a csapatok általánosan leromlott állapota következtében kudarcra végződött. A támadás néhány nap alatt összeomlott a számbeli, tüzérségi és légi fölényben lévő olasz, francia és brit hadosztályok tüzeiben. A Piave jobb partján elért 4–5 kilométeres előretűtását a Monarchia hadereje 150.000 főnyi vereséset szenvedhetett el. A vereség következménye az lett, hogy Ausztria–Magyarország többé már nem volt képes offenzíva végrehajtására. A Monarchia sorsa hadászati szempontból az olasz hadszíntéren dőlt el 1918. október végén – november elején. Az olaszok a nyári piavei offenzíva kudarca után tisztában voltak az osztrák–magyar hadsereg nehéz helyzetével, ellátási gondjaival, ami a katonák között egyre jobban elharapózó parancsmegtagadásokban is tetestőlított. A végső csapást az 1918. október 24-én megindult támadással mérték az osztrák–magyar haderőre. A 4., 12., 8. és 10. olasz hadseregbe összevont antant (olasz, brit, francia és amerikai) csapatok átkeltek a Piavén, majd október 30-án elfoglalták a Livenza partján fekvő Vittorio Veneto városát.

Weber tábornok november 3-án tulajdonképpen a már nem létező, utódállamokra szétosztott Osztrák–Magyar Monarchia nevében írta alá a fegyverszüneti megállapodást és annak végrehajtási utasítását. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy a birodalom a háor-szágban végbement politikai átalakulás következtében már nem is létezett, de hadserege még mindig harcolt az olasz, a nyugati

Kolozsváron, október 12-én hatodik alkalommal szervezte meg az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Reconstructio Egyesület az immár hagyományosnak számító román–magyar konferenciát Centenáriumunk. Hogyan tovább a román–magyar kapcsolatokban? címmel. A tanácskozás résztvevői áttekintették a román–magyar kapcsolatok aktuális kérdéseit, továbbá egy közös nyilatkozatot is elfogadtak. A konferencia részleteiről Bodó Barna politológust, a Sapientia tanárát kérdeztük.

Az idén az EMNT hatodik alkalommal szervezte meg a román–magyar konferenciát. Ezek hasonló tematikájú konferenciák szoktak lenni, azaz kapcsolódnak valamilyen eseményhez, közösségi témához?

A román–magyar konferenciák sorozatot az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács indította el, és a célja az volt, hogy a közéletben ismert személyiségeket ültesen el egymás mellé, hogy a románian román illetve magyar véleményeket szembesítse. Persze van egy elvi szempont, éspedig az, hogy a köcsönös megértés mindig fontos. Pontos a gyakorlati oldal, hiszen mindig vannak olyan történetek, események, amelyek kapcsán egy-egy ilyen beszélgetés különösen aktuális. Eljutottunk a jelenlegi konferenciához, apropój a román nemzetépítési Centenárium. Ennek kapcsán teljesen természetes módon kellene párbeszédet folytatni a politika, illetve a közelít különbözőn terein arról, hogy a centenáriummal teljesen eltérő értelmezése van román oldalon, illetve kisebbségi oldalon. Kisebbségi oldalon sem egységes. Csak egyetlen példát mondok, a romániai német közösség, a szászok és a svábok 1918 után úgy indultak el, hogy vezető képviselőik azt mondták, végre megszabadultak Magyarországtól, a nem szeretett magyar nemzetiségi politikától, és a román politika mellé álltak. A gyulafehérvári nyilatkozatot előbb a szászok, utána a svábok is elfogadták. Georg D. Teutsch szemebe vengéllikus püspök korábban hiába figyelmeztette nemzetársait, hogy több száz éves együtélés tapasztalatát nem szabad félrúgni egy ilyen igazából nem belátható folyamatokat elindító helyzetben, és neki lett igaza, hiszen ma már Romániában németiségről alig beszélhetünk. Az a kb. 20.000 német, akik itt Romániában, pont olyan apró közösség, mint az összes többi,

tehát a magyarságon kívül már csak a roma, a cigány közösség jelentős.

A tanár úrnak mennyire volt fontos, hogy részt vegyen ezen a konferencián?

Azért tartottam fontosnak elvinni, mert van egy elvi kérdés, amit fel kívántam tenni: nem értjük egymást. Ugyanazokat a fogalmakat másképp használja a román és másképp használja a magyar. A kölcsönös megértés előfeltétele, hogy ne csak ugyanazokat a szavakat és fogalmakat használjuk, hanem ugyanazokat az értelmezéseket is. Továbbá: általános a bizalmatlanság, akkor milyen párbeszéd alakulhat ki? Általános a bizalmatlanság ma a román politikai elit és a kisebbségek képviselői között. Ez tetten érhető. És Románia német államfője, Klaus Johannis mindenütt azt mondja nemzetközi szinten, hogy Romániában a kisebbségi kérdés példászerűen jól megoldott. Kérdés, kinek tiszte kimondani a végső szót? A többség fogja megmondani, hogy az én kisebbségi léthelyzetem milyen, vagy a kisebbség fogja megmondani, hogy milyennek látja saját helyzetét? Kérdem, ki kérdezte meg a többség részéről a kisebbséget arról, hogy mi a véleménye a saját helyzetéről? Ha a többség soha nem kérdezte meg, akkor miről beszélünk? Akkor egyáltalán értjük egymást?

A tanácskozások során három alkalommal is a regionalizmus és az önrendelkezés kérdését, az autonómia kérdését tűzték napirendre. Majd jeleztem, nem lehet vita közöttünk, mert egészen más regiszterben beszélgetünk. Szakértői szinten hogy a helyzet, ugyanis a román partnerek, akik hajlandók lenni egy ilyen konferencia keretében magyar szakértők mellé, azok valóban tudják, hogy az autonómia nem vezetne Románia széteséséhez, hogy a helyi autonómiák rendszere beépíthető lenne az állami struktúrába.

És itt van az újabb kérdés, hogy a résztvevők mit csinálnak utólag? Eljönnek, leülünk, beszélgetünk, kezet fogunk, mosolygunk, és utána elmondjuk, „ajj de jó beszélgettünk!”. Az én kérdésem az, hogy mi ennek a hatása a közéletben? Mert ha senki ezekről a kérdésekről utóbb nem nyilatkozik, nem ír szövegeket, nem ír blogot, nem jelenik meg a közszerában semmilyen

és a balkáni fronton, ráadásul a csapatok az összeomlaskor mindenütt az 1914-es államhatárokon kívül álltak.

A padovai fegyverszüneti szerződés elrendelte Ausztria–Magyarország hadseregének feltétel nélküli teljes fegyverletételét, a birodalom számára legfeljebb 20, békéltetészámra csökkentett hadosztály fenntartását engedélyezte. Intézkedett az osztrák–magyar csapatok által kiürítésre kerülő területeken (tulajdonképpen az 1915. április 26-án aláírt londoni szerződésben Olaszországnak ígért területek) található tüzérségi eszközök és lőszer felének átadásáról, kikötötte a közlekedési hálózat győztesek általi korlátlan használatát és a birodalom szükségének velt stratégiai pontjainak megszállását a Németország eleni felvonulás és hadműveletek érdekében. Előírta valamennyi német alakulat azonnali kiutasítását, illetőleg azok 15 nap után életbe lépő internálásának végrehajtását. A Monarchiát kötelezték az összes antant hadifoglly viszonzosság nélküli kiadására, a hadiflotta leszerelésére és nagy részének kiszolgáltatására, továbbá az antant szabad hajózásának biztosítását az Adrián, valamint a Dunán.

Az 1918. október 31-én Magyarország hal-talomra került gróf Károlyi Mihály vezette kormány teljesben a pacifizmus talaján állt. A háború különféle frontjairól békehelyőrségi-kegbe határozat magyar alakulatok katonáit (több, mint egymillió főt) november-decem-ber folyamán tudatosan leszerelték, a közös hadseregben, illetve a magyar királyi honvédségben szolgált tábornokokat és ezredeseket 1918 végén nyugállományba helyezték, mivel félték attól, hogy a haza védelme érdekében ellenük fordulnak. Az ország számottevő önálló hadsereg nélkül maradt, a kormány még az 1918. november 13-án a franciákkal aláírt belgrádi konvencióban számára engedélyezett 8 hadosztályt sem tudta fegyverben tartani. Mindez azt eredményezte, hogy nem álltak rendelkezésre magyar csapatok, amelyek képesek lettek volna feltartóztatni az Erdélyben és a Felvidéken előrenyomuló román és cseh alakulatokat. Kivétel képezett az Erdély területén harcoló Székely-hadosztály, amely a román túlerő előtt 1919. április 26-án végül letette a fegyvert.

Weber tábornok november 3-án tulajdonképpen a már nem létező, utódállamokra szétosztott Osztrák–Magyar Monarchia nevében írta alá a fegyverszüneti megállapodást és annak végrehajtási utasítását. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy a birodalom a háor-szágban végbement politikai átalakulás következtében már nem is létezett, de hadserege még mindig harcolt az olasz, a nyugati

„ÉRTJÜK EGYMÁST?!”

jelzés, akkor találkozott 30 vagy 25 ember, beszélgettek egymással, ismételten hitet tettek amellett, hogy egymásnak partnerei... Ez nyilvánvalóan nem elegendő. Véleményem szerint el kell oda jutni, és az ilyen találkozókon ne csak azt mondjuk el, hogy általános elvi kérdésekben szepen egyet tudunk érteni, hanem próbáljunk kényelmesen megbeszélgetni is feszegetni.

Őn megfogalmazott kényelmesen kérdést?

Én ennél a vitapontnál azt mondtam, hogy nem foglalkozunk azokkal a kérdésekkel, amelyek minket ki-mondottan zavarnak. Feltettem a kérdést, hogy miért nem kérdezzük meg a kisebbségit, hogy elégedett-e? Akkor kezdünk beszélni, ha már valaki megmért a közösségi elégedettséget. Érzékeltam azt, hogy nem tetszett mindenkinek, kiléptem abból a keretből, amikor csak mondjuk a magunkét, a szép elméleti szöveget. Én pedig azt mondtam, jójünk le a hétköznapiok szintjére, és nézzük meg, hogy elégedett-e a közösségi elégedettségi szintje között, arra is magyarázatot kell találni.

A vitatevő második kérdése az volt, hogyan látjuk a jövőt? Erre persze nagyon szép dolgokat lehet mondani, s főleg a közeljövő kérdéseivel foglalkoznak. Elmondtam, hogy én amikor jövőre gondolok, nem őt évről beszélék és nem tíz évről beszéljek, hanem a megmaradásról beszélék. Tehát ha mi, romániai magyarok, de szerintem ha bármilyen romániai kisebbség a jövőt nem a távlatból vezeti vissza, akkor téved, mert a hétéknapzi érdekek és kényeszerék sikkján nyilván, hogy az autonómia nem jelenik meg. Egy kisebbségi vállalkozásról vállalkozóbarát környezetet ne van szükség, és ebben a vonatkozásban teljesen természetes partnere a román vállalkozó. Közösén akarják a vállalkozóbarát környezetet elérni. Egy kisebbségi számról pont olyan fontosak az utak és a jól működő közigazgatás, mint a romának. Tehát ha a távlatot kivesszük a kérdés vizsgálatának a kiegészítő, akkor a kisebbségi mivolt veszett el az egészből. Mi nagyon jól tudjuk azt, amit európai példák bizonyítanak, egy kisebbségnek vagy autonómiája lesz, vagy távlatilag maga a kisebbség nem lesz, asszimilálódik.

Terminal

Az 1919. március 21-én kikiáltott proletár-diktatúra, a Magyarországi Tanácsköztársaság a korábbiakkal ellentétben energikus hadsereg-szervezésbe kezdett, a Vörös Hadseregben számos nemzeti érzelmű tiszt (pl. Jány Gusztáv, Werth Henrik, Julier Ferenc) is szolgált a honvédelem ügyét. Az offenzív fellépés katonai sikereket eredményezett, hiszen az északi hadjárat során a magyar csapatok egészen Bátfáig jutottak, elszakítva egymástól a román és csehszlovák csapatokat. Az antant követelésére június végén azonban kiürítették a felszabadított felvidéki területeket.

A kommunista rezsim bukásával és a Vörös Hadsereg katonai összeomlásával a Tiszánál álló román csapatok előtt szabaddá vált az út: 1919. augusztus 4-én bevonultak Budapestre, majd egészen Győrig nyomultak előre, mindez az ország jelentős részének kirablásához vezetett.

25 éves a Finnországi Magyarok Egyesülete

A Finnországi Magyarok Egyesülete (FME) kapcsolódási pontokat és kulturális programokat biztosít a Finnországban élő egyre növekvő számú magyarság számára. Feladatunknak tartjuk ápolni a magyar nyelvet, kultúrát és hagyományokat, nemzeti ünnepeink és jeles évfordulóink méltó megünneplését, támogatni és segíteni az újonnan jövőket. Szeretnénk előmozdítani a fizető tagság és az itt élők közötti együttműködést, valamint kapcsolatokat tartani Magyarországgal és a határon túli magyarsággal. Fontosnak tartjuk a kapcsolattartást a térség más magyar szervezeteivel és szövetségeivel, továbbá együttműködést a Finnországban működő magyar külképviseleti és finn társadalmi szervezetekkel.

Egy hivatalos formájú közösségi szervezet megalakításának a gondolata már 1992-ben felvetődött, amit 1993. március 13-án meg is valósítottunk. Működéséhez a szükséges minimális anyagiakat a fizető tagság adja, nagyobb rendezvényeinkhez pályázati úton nyerünk támogatást.

Az évek során sokféle - mindenekelőtt kul-

turális – tevékenységet szerveztünk. Támogatunk különféle kezdeményéseket a magyar tánccházról kezdve a természetjárásig, ill. a gyermekeknek szervezett Bóbita-klubig és cserkésztáborokig. Ezek közül ma már sokan önálló egyesületeként működnek.

Számon tartjuk és lehetőség szerint támogatjuk azokat a tevékenységi formákat is, amelyek nem tartoznak kimondottan az egyesület tevékenységi körébe. Ezek között kell említenünk a Finnországi Magyar Gyülekezet tevékenységét, a magyar nyelvű óvodai és iskoláskori oktatást, részvételt a Magyar Kulturális Központ (Magyar Intézet) rendezvényein, részvételt a Finn–Magyar Társaság országos és helyi szervezeteinek tevékenységében.

Tevékenységünk fontos részét képezi a külföldi magyar egyesületekkel való együttműködés. Ez elsősorban az északi és balti államok magyar egyesületeivel való szoros kulturális kapcsolattartást jelenti. Tagjai vagyunk a NYEOMSZSZ-nak (Nyugat-európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége).

Dr. VILISICS FERENC (alelnök, FME)

A Diaszpóra Tanács VIII. ülése a magyar kormány és a diaszpóra viszonylatában

2018. november 15-én rendezték meg Budapesten a Diaszpóra Tanács VIII. ülését a Várkert Bazárban. Félreértések elkerülése végett nem árt megjegyezni, hogy meghívóként a Miniszterelnökség, Nemzetpolitikai Államtitkárság, Államtitkár szerepelt. A nyugati magyarokat érintő dolgokban Budapesten kezdeményeznek és határoznak, többek között a bibliai meghívottak – választottak viszonylatában, kiket érdemestennek a vendéglátásra. Ezzel kapcsolatosan is elhangzottak kezdetben kritikák megjegyzések, kérések és ajánlások, hogy aztán minden haladjon a kijelölt úton. Ma már alig hallhatók ez irányú észrevételek.

A nemzetstratégiát a nyugati magyar világ számára ügyszintén Budapesten dolgozták ki a nyugatiak érdemleges beleszólása nélkül. Gyakorlatilag ez annyit jelent, hogy a nyugatiaknak meghallgatási joguk van, azaz egyenesen miniszterelnöki és miniszterelnök-helyettesi szinten kapnak tájékoztatást arról, hogyan folynak a dolgok Magyarországon, mi mindent tesz a kormány a határon túliak érdekében. A meglepő ebben az, hogy Budapesten tisztában vannak a diaszpóra magyarság helyével és helyzetével, ami éles ráérzésre és rálátásra vall. Természetesen vannak helyszínelések; nem utolsósorban a kiküldött ösztöndíjasok megbízható informátoroknak bizonyulnak.

Tétezi a helyzetet a szinte mindenre kiterjedő anyagi gondoskodás, a több, mint 140 ösztöndíjas révén a helyszíni munkavégzés a virtuális magyar élet valamennyi hézagában. A magyar kormány megtisztelti a nyugati magyar szervezeteket azzal is, hogy megosztja velük az égető problémákat, s az utóbbi időben egyre látványosabb sikereit. A nyugatiak viszont halás közönség, felvilanygva hallgatják és tapsolják meg az egyes beszámolókat, közben az elébükített Zárónyilatkozatot böngészik, milyen kiegészítésekkel lehetne esetleg tökéletesíteni.

Az ideai majdnem kifogástalannak bizonyult, ugyanis alig akadt változtatni való, az is inkább formai, mint tartalmi észrevételekre szorítkozott. Érdemes kicsit elidőzni emellett. „A diaszpóramagyarsággal kapcsolatos stratégiai gondolkodás megerősítése révén jelentős lépéseket tettünk a diaszpórában élők rendszerszintű és kiszámítható támogatásában, a fiatal generáció magyar identitásának és az egységes magyar nemzethez való tartozásának megerősítésében.” A következő mondat így hangzik: „A jövőben is közösen kívánunk munkálkodni az egyre szorosabbban összekap-

csolódó magyar közösségek életerejének megőrzéséért.” A kulcsmondatyszerű megfogalmazásból kiemelhetők a *közösen* és a *közösségek életerejének megőrzéséért* kifejezések.

Míndez nem a bizalmatlanság kellette hálamból következik, hanem két szempontból is megfontolásból: a közös munkálkodás együttműködést feltételez, aminek különösen abból a szempontból van jelentősége, hogy a magyar kormány a határon túli magyarok, történetesen a diaszpóra fennmaradásán munkálodik, s ebben nem árt különbséget tenni a *vele* és *ítt*, *ella* *a helyette* között. A másik pedig abból következik, hogy a diaszpóra közösségeknek nem csak joguk, de kötelességük is a saját dolgaikkal való törődés, odafigyelés. Az életéről megőrzése annyit jelent, hogy a diaszpóra életképessége ne váljon kérdésessé, nemde mindenfajta odafigyelés, törődés, támogatás kizárólag ebben a viszonylatban és összefüggésben egyoldalúvá válik, amiből következik a ráhagyatkozás, ellanyhulás. Különösen az utóbbi nem állhat sem a magyar kormány, még kevésbé a magyar közösségek érdekében.

Örvendetes az egyre szorosabbá váló kapcsolatok alakulása, de a nyugati magyarok nem érhetik be azzal, hogy igénybe veszik és elfogadják a magyar kormány gondoskodását, ez pedig nem téveszthető össze olyan fókú passzívítással, ami idővel „izomsorvadással” járhat. Vagyis ügyelni kell a saját dolgaikra, s a dignózist saját maguknak felállítaniuk, mert csak ennek alapján kockázatható meg a prognózis. A jövő pedig kizárólag áldozatos, feladatot és felelősséget vállaló nyugati magyarok révén képzelhető el. Nagyon impozáns és épületes a budapesti seregszemle, de ez a nyugati magyarok tevékenységét és teljesítményeit is tükrözze: lássa a magyar kormány, hogy életképes közösségekként száll síkra, olyan szervezetekért, amelyek változatlanul kívessék részüket az egyetemes magyarság sorsának közös alakításában.

Orbán Viktor miniszterelnök beszámolójának záromondatán meglegéddéssel lehetett mosolyogni: **a dolgok unalmasan jól mennek, jelentem.** Végül is örömmel és megnyugvással vehető tudomásul, hogy idáig jutott a magyar kormánypolitika, éppen ezért az ilyen nyugalmas időben kell gondolni arra, mit, hogyan kell cselekedni nyugtalanító helyzetekben. Ezért nem árt utalni olyan jelekre, amik torzulsókhöz vezethetnek. Ez valamennyi érintettnek elemi érdeke.

DEÁK ERNŐ

SZÉKELY NAGYGYÜLÉS SEPSISZENTGYÖRGYÖN

(http://www.mti.hu) – Az utóbbi száz év jogküldmeleit felidézve centenáriumi nagygyűlést, a Székelyföldnek területi autonómiát követelő tüntetést tartottak vasárnap Sepsiszentgyörgy főterén, amelyen a szónokok az 1918-as gyulafehérvári határozatban tett, máig beváltatlan magyarázatot kérték számon Bukaresten. **Izsák Balázs**, a demonstrációt összehívó Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke párbeszédet sürgett Bukaresttel a székely autonómiaigényről. Úgy vélekedett, az lenne méltó az 1918-as gyulafehérvári határozatok-

hoz és a jövő évi román uniós elnökségéhez, ha a bukaresti kormány nem gyanakvással, hanem párbeszéddel készül megvonzolna a székelyek autonómiatörekvéseire. **Egyed Ákos** törvényszéki elnöke az SZNT elnöke az eltelt száz évből azt emelte ki, hogy a székelység a román jogszolgáltatás alatt is megőrizte többségét szülőföldjén. *Ez a „székely csoda” nem csak az otthonmaradásból, a holnap küzdelmeihez ad erőt a közösségnek: ez jogosítja fel arra, hogy területi autonómiát követeljen szülőföldjén – szögezte le az SZNT elnöke.*

Dublinban ülésezett az ELEN Küldöttgyűlése

(Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, Kolozsvár, 2018. november 5.) **Dublinban tartotta november 3-án éves Küldöttgyűlését az Európai Nyelvi Egyenlőségért Hálózat (European Language Equality Network, ELEN).** A jelenleg 150 taggal rendelkező ELEN 44 nyelvi közösséget képvisel, a Küldöttgyűlésen Sándor Krisztina, az EMNT ügyvezető elnöke is részt vett.

A Küldöttgyűlés házigazdája az idén 125 éves évfordulóját ünneplő Conradi na Gaeilge szervezet volt, mely az ír nyelv népszerűsítéséért végzi munkáját. A szombati tanácskozást Ciarán Mac Giolla Bhéin, a szervezet ügyvezető elnöke, valamint Ferran Suay, az ELEN elnöke nyitotta meg, majd az ülés első felében a meghívott vendégek tartottak előadást.

Martina Anderson ír európai parlamenti képviselő a Brexit várhatóan negatív hatásáról beszélt az ír- és a kisebbségi nyelvek használata kapcsán. Hasonlóan vélekedett Jill Evans, walesi európai parlamenti képviselő is, aki elmondta: jövőre lesz 20 éve annak, hogy az Európai Parlamentben dolgozik, de még ez az idő sem volt elegendő arra, hogy ott és Walesben hivatalosan is elismerjék anyanyelvét. Kiemelte: az online térben is fontos a nyelvi- és kulturális sokszínűség biztosítása, s ennek apropóján készített nemrég jelentést *Nyelvi egyenlőség a digitális világban* címmel, melyet elfogadott az Európai Parlament. Jill Evans egyebek mellett felhívta a figyelmet arra is, hogy az online térből is eltűnőben van néhány nyelv, így például az észti, a lett és a litván, majd leszögezte: a hátralevő európai parlamenti ciklusban és azt követően is azon dolgozik majd, hogy az általa kezdeményezett és elfogadott jelentés ajánlásait minél hamarabb gyakorlatba ültessék. Ezek közé tartozik egy, a többnyelvűség betartásáért és betartatásáért felelős európai biztos kinevezése, valamint egy európai szintű nyelvi-módszertani platform létrehozása, mely által a különböző szövegek automatikus fordításai lennének elérhetőek, s amelyeket így a köztételmények, a cégek és a különböző szervezetek is használhatnának.

A Küldöttgyűlés keretében az ír és a gall nyelvcsaládba tartozó nyelvek helyzetéről is hallhattak előadást a résztvevők. Elhangzott: az állam könnyebben támogatja az egyéni nyelvtanulást az illető kisebbségi nyelvi csoport támogatása helyett, és általában túl nagy

hangsúly került a fordításra, holott bizonyos szolgáltatásokat már eleve a kisebbségi nyelven is elérhetővé lehetne tenni.

A felszólalók közül többen is foglalkoztak a katalán helyzettel. Az Omnium Cultural elnevezést szervezet – melynek elnökét, Jordi Cuixartot immár több mint egy éve letartóztatta a spanyol hatóság – két képviselővel, Roser Sebastia és Carmen Perez, beszámoltak az egy nappal korábban meghozott ítéletről, mely alapján Cuixartot 17 év börtönbüntetésre ítélték. Mint ismeretes, kilenc katalán vezető összesen 214 évre ítélték el, heten pedig külföldön tartózkodnak. Az ELEN Küldöttgyűlése határozatot fogadott el e tárgyban, s elítélte a spanyol kormány katalánok elleni intézkedéseit, valamint kérték: engedjék szabadon a foglyokat, és tartsák tiszteletben a katalán népszavazás eredményét.

A Küldöttgyűlésen felszólaló Sándor Krisztina ismertette a korábbi román tanügyminiszter román nyelvtoktatására vonatkozó rendeletét. Az EMNT ügyvezető elnöke javasolta: az ELEN szervezeten egy olyan szakmai fórumot, ahol oktatási szakemberek megoszthatják a tapasztalataikat arról, hogy a kisebbségek számára milyen hatékony módszertan létezik az állam nyelvének elsajátítására. Ennek kapcsán kitért arra is, hogy a romániai magyar iskolákban, az általános iskolai éveket követően, továbbra sem idegen nyelvként, hanem a román iskolákkal azonos módszertan szerint tanítják a román nyelvet. Felszólalásában Sándor Krisztina kitért Beke István és Szócs Zoltán ügyére is, akik immár több mint 120 napja ülnek börtönben, részletes indoklás nélkül. Sándor Krisztina szorgalmazta további közös projektek kidolgozását, és meghívta Székelyföldre – 2020-ra – az ELEN Küldöttgyűlést.

A tanácskozáson határozatot fogadtak el Tangi Louarn, az ELEN breton alelnöke és Sándor Krisztina választmányi tag javaslataira, a jövő évi európai parlamenti választásokról, hogy az Európai Unió alapértékét továbbra is tartsák tiszteletben, a nyelvi- és a kulturális sokszínűségért együtt.

A jövő évi Küldöttgyűlés megszervezésére, az A Mesa^a, galíciai nyelvvándó szervezetet ajánlatolt, 2019 első felében pedig Brüsszelben ülésezik majd az ELEN Választmányja, mely idén júniusban – az EMNT meghívására – Kolozsváron tartotta gyűlést.

Önkormányzati választások Szlovákiában

Közel háromezer településen november 10-én tartották meg Szlovákiában az önkormányzati választásokat. Az országos részvételi arány a négy évvel ezelőtőlhez volt hasonló, mindössze 0,33 százalékponttal volt az idei magasabb, 48,67 százalék. Az eredményeket illetően túl nagy változások sem történtek. Kisebb-nagyobb, főleg az egyes régiók közötti eltérésekkel leszámítva, a négy évvel ezelőtől trendek folytatódtak. Ezek közül is kiemelhető a függetlenként induló polgármester-jelöltek magasabb arányú sikere. Az ország 2926 települése közül 1232-ben független polgármester irányítja majd az adott közösséget, ez a települések 42,42 százalékát jelenti (négy évvel ezelőtől 1104, vagy 38% volt). Hasonló módon alakult a megválasztott önkormányzati képviselők száma is, haterázról, 7301-re növekedett a függetlenek száma. Politikusként és független elemzők, azóta keresik ennek a jelenségnek az okait. Különböző magyarázatok születtek.

Az kétségkívül megállapítható, hogy Szlovákiában mely válságba került a politikai rendszer. Egmástól eltérő okok miatt ugyan lejáratosdátak a kormányon lévő pártok mellett az ellenzékiek is, illetve nem tudtak előnyt kovácsolni a vezető kormánypárt, a Robert Fico vezette baloldali szociáldemokrata Smer tévesztéséből. Így a néhány 10–15%-os és több kis pártból (3–6%) álló szétforgácsolódott ellenzék nem képez komoly, potenciális kormányváltó erő Szlovákiában. Ezt igazolták vissza a mostani választási eredmények is.

Az önkormányzati választásokon induló jelöltek jelentős része tehát jobbnak látta, felvállalt pártpreferenciák nélkül indulni a polgármesteri, illetve önkormányzati képviselői posztokért. A települések életében ugyanis kevésbé játszik szerepet a központból irányított pártpolitika. A helyi önkormányzatok jelentős mértékű önállósággal rendelkeznek ahhoz, hogy saját maguk döntsenek a település lényeges dolgairol.

Külön kell szólnunk az etnikai alapokon szerveződő Magyar Közöségi Pártja (MKP) és a szlovák-magyar vegyespárt, a Most-Híd, négyevként visszatérő választási vetekedéseiről. Az idén mindkét párt növelte polgármestereinek és önkormányzati képviselőinek a számát. Az MKP-nak 115 polgármestere és 1248 önkormányzati képviselője lesz Dél-Szlovákia egyes régióiban (négy éve 107, illetve 1180). A Híd jelentősebben növelte

A választásokot követő politikusi nyilatkozatok szinte valamennyien győztesnek hirdették magukat, illetve gyarapodásukról számoltak be. Természetesen sok szempontból lehet a választásokat, vagy a választási statisztikákat elemezni és értékelni, kinek mi, hogyan felel meg jobban.

VARGA SÁNDOR

Előadás Tokaj-Hegyaljáról

Az Ausztriai Magyar Kutatóintézet az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségéhez és a Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékéhez közösen rendezte meg 2018. november 6-án „Tokaj szőlővesszein...” című előadást.

Dr. Blaskó Katalin, irodalomtörténész Tokaj-Hegyalja Magyarságképet mutatta be a szép számban összegyűjtött közönségnek. Az előadás 18. századi, főleg német nyelvű szövegek alapján végzett kutatásnak alapult.

Dr. Blaskó Katalin előadása nagyon informatív volt, hiszen többet tudtunk az itt meg tudhatta a Hallgatóság, hogy Tokajk már az 18. századi szövegekben mint gazdag és fontos bortermelő vidéknek tekintették bel- és külföldön egyaránt.

A tokaji borvidék a Tisza és a Bodrog folyók találkozásánál, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében fekszik. 2002 óta pedig a világörökség részét képezi. Ezt az árársáket több fajta tokaji bort köstölhattak meg a résztvevők. Ízles szerint kinek a szárazabb, kinek az édesebb borok tetszettek, de elmondható, hogy az új vagy sikerrel járult.

KALMAR ESZTER KCSP ösztöndíjas

AZ UKRÁN–MAGYAR VISZÁLY FORDULÓI

Diplomáciai viharok szelétől volt hangos az elmúlt két hónapban a magyar és az ukrán sajtó, amit újonnan a kettős állampolgárságról – botránny élesteft ki. **Kezdődött a történet ezen epizódja azzal, hogy szeptember 19-én a YouTube videomegosztón egy rejtett kamerával készített felvételt jelent meg, amelyen kárpátaljai magyarok magyar állampolgárságukat esküt tettek Magyarországra beregszászi konzulátusán.**

Az esetre való reagálásként a hír nem csak a médiában terjedt a tüvészv erejével, de azonnali hatállyal heves vitákba torkolló megbeszéléseket váltott ki a két állampolgári tárcái között is. Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter és Szijjártó Péter magyar kül-gazdasági és külügyminiszter New Yorki az ENSZ-közgyűlés ülésszakának keretében töltött találkozó végül eredménytelenül zárult. Miután a felek között nem volt egyetértés a vitás kérdésekben, Klimkin megismételte, hogy Ukrajna rövid időn belül kiutasítja a beregszászi magyar konzult, amennyiben Magyarország nem hívja vissza. Viszonzásl Szijjártó Péter leszögezte, hogy ha az ukrán kormány beavtja fenyegetését, Budapest is haladéktalanul kiutasít egy Magyarországon dolgozó ukrán diplomatát. Mint azt az események a későbbiekben mutatták, ez be is következett.

Amíg viszont a diplomatakat mindkét oldalról még nem mozdították el tisztségükből, Jurij Lucenko ukrán főügyész szorgalmazásából jött a következő adag hideg zuhany a kárpátaljai magyaroknak. A főügyész azt állította, hogy az ukrán alkotmány egyértelműen tiltja a kettős állampolgárságot. Kijelentelte, hogy „a kettős állampolgárság kérdésében a helyzet egyértelmű: a hasonló törvénysértést felelni kell”. Közelítte azt is, hogy az Ukrán Biztonsági Szolgálat (SZBU) nyomozást indított a Kárpátalján kiadott magyar útlevelek ügyében.

A főügyész bizonyára elrettentőnek szánt bejelentésének hatásán viszont sokat rontott, hogy köz tudottan az ukrán törvények nem büntetik a kettős állampolgárságot. Sőt, az Alkotmány 25. cikkelye egyenesen tiltja, hogy bárkit megfosszanak az ukrán állampolgárságról. Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter pedig az ENSZ-közgyűlést követően szintén elismerte, hogy Ukrajnában nincs olyan törvény, amely tiltaná vagy büntetné egy másik ország útlevelének birtoklását. Az Alkotmányban szereplő, egységes állampolgárság” kifejezészt már rég és igencsak pontosan megmagyarázta az állampolgárságról szóló törvény 2. cikkelye. Az „egységes állampolgárság” – és nem „egy állampolgárság” – nem a kettős állampolgárság tilalma. Azt jelenti, hogy Ukrajna területén belül nem lehet valaki lemebergi vagy harkivi, esetleg kijevi állampolgár, nem létezhet DNR (Donецьki Népköztársaság) vagy LNR (Luhanszki Népköztársaság)

„A halállista” (így vált nevezetessé a médiában) október közepére több mint ötszáz nevet tartal-

állampolgárság sem. Az „egységes állampolgárság” kifejezés semmi mászt nem jelent. Pont. Ukrajnában az állampolgárságról szóló törvénye egyértelműen kimondja: „Amennyiben Ukrajna állampolgára felveszi egy másik ország vagy más országok állampolgárságát, az Ukrajnával ápoljt jogviszonyaiban kizárólag ukrán állampolgárnak tekintendő” (2. cikkely).

Érdekessége az esetnek az is, hogy effajta nyomozások csak a magyar útlevelek kiadása ügyében és csak a kárpátaljai lakosok esetében lettek volna aktuálisak. Közben meg ismeretes, hogy Ukrajna más megyéinek ukrán állampolgár lakosai is felveszik más országok állampolgárságát. Arra a kérdésre, hogy milyen megfontolások alapján történik ez a megkülönböztetés, a megye magyar érdekvédelmi szervezetek vezetői választ nem kaptak.

Az ügyesség azonban láthatóan nem adta fel a próbálkozását az első sikertelen kísérlet után, hogy a „jog” eszközével is fellépjen a magyarok ellen. A Kárpátaljai Megyei Ügyszesség sajtószolgálatna nem sokkal ez után közölte, hogy a Büntetőtörvénykönyv 111. cikkelyének hazárárlására vonatkozó 1. része alapján büntetőeljárás indítottak magyar állampolgárság kárpátaljai lakosok általi felvételének ügyében. A vizsgálótai a hatóság a médiában megjelent információk alapján kezdeményezte, amelyek szerint „ukrán állampolgárok Ukrajna szuverenitásá és területi integritása elleni cselekményt követtek el” – áll az MTI által idézett jelentésben, amely szerint az ügyben a nyomozást az SZBU folytatja a Kárpátaljai Megyei Ügyszesség eljárásjogi irányításával.

Ilyen fejlemények fényében nem is olyan nagy szenzáció a szélsőségesen nacionalista ukrán Mirov-vorec (Béketeremtő) szervezet nyilvános listázása. Az Tisztítótt, még jóindulattól sem épp pacifista megnevezésű listán, még Szijjártó Péter kül-gazdasági és külügyminiszter is szerepel(ő), mint olyan, aki a Mirov-vorec állítása szerint megsejtéri Ukrajna szuverenitását és területi egységét és közvetlen fegyveres beavatkozással fenyegeti Ukrajnát. A szervezet azt is állította, hogy a miniszter beavatkozott Ukrajna belügyeibe, szeparatista hangulatot szít és támogat Ukrajnában, az ukrán törvények után állampolgárok általi tömeges megsértésére irányuló provokációt szervez. Természetesen sem ez, sem más ezen a portálon közzétett állítás a magyarokat illetően nem igaz és teljes mértékben kenhomény. Többek között ezt emelte ki a tisztázta Micolmar Tamás, a külügyi tárca tájékoztatásért és Magyarország nemzetközi megjelenítéséért felelős államtitkár is egy budapesti sajtótájékoztatóján. Igaz, ő ezt elsősorban Szijjártó Péter kapcsán tette.

„A halállista” (így vált nevezetessé a médiában) október közepére több mint ötszáz nevet tartal-

A vajdasági magyarok az összefogásra és az építkezésre szavaztak

Huszonkét nemzeti kisebbségi – nemzeti közösség (így, mindkét elnevezés hivatalos) választhatta meg Szerbiában új összetételű országos kisebbségi önkormányzatát, az ország jogrendjébe beemelt kulturális autonómia szerveit, amelyeknek az oktatás, a kultúra, a tájékoztatás és a hivatalos nyelv- és íráshasználat területén vannak jogostívaínai.

A magyarok is döntöttek arról, kik képviseljek érdekeiket a 35 tagú Magyar Nemzeti Tanácsban.

Először győzelmet aratott a Magyar Összefogás, 30 tagot szereve a testületben. A lista mögött a Pásztor István vezette Vajdasági Magyar Szövetség párt állt, és ezúttal is a szakmai és a civil szervezetekkel, az értelmiségiekkel, valamint az egyházzal együttműködés alakult ki a jelöltek névsora.

A szavazócédulum még egy lista szerepelt, a VMSZ-ből három évvel ezelőtől kivált elégedetlenkedők köré csoportosult Magyar Mozgalom. A magát civil szervezetnek nevező tömörülés a VMSZ-szel szemben határozta meg célt, saját megfogalmazásuk szerint céljuk a „Járadás a túlpolitikált rendszer ellen”. A szavazás hivatalos eredménye szerint öt képviselőt küldhetnek a Magyar Nemzeti Tanácsba.

Az eredmények azt jelentik, hogy folytatódhat a nemzeti, közösségi építkezés a négy évvel ezelőtől megkezdett formában. 2014-ben ugyanis Hajnal Jenő váltotta Korhecz Tamást az MNT elnöki tisztségében, és ennek köszönhetően rendszerszerű változások történtek a testület munkájában, prioritásakban és közösségi jóvátekezés megformálásában. (Korhecz szintén a Magyar Összefogás sikerének köszönhetően került az MNT élére 2010-ben, majd a kárpátaljai lakosok által a Magyar Mozgalom megalakulási folyamatának, aminek végül hátat fordított, a politizálás helyett az alkotmánybíró-ság felváltása. A Korhecz nevével fémjelzett MNT volt az első, közvetlenül választott Magyar Nemzeti Tanács, számos stratégiát kidolgozott, programot beindított a Vajdasági Magyar Szövetség politikai-szakmai hátterében és a magyar kormány támogatásának köszönhetően – a váltást követően ezeket építette tovább, gondolta újra vagy vetette el celt tévesztésként Hajnal Jenő

csapata, illetve dolgozott ki egy olyan rendszert, amely mintegy keretbe foglalta egységessé tette a közösségi építkezést és a fejlesztéseket, hangsúlyossá téve az egyes területek közötti összehangolást.)

Mi derül ki a magyar választásokról?

A vajdasági magyar szavazók megerősítették, hogy az MNT jó úton halad, igent mondtak az anyaországgal, a Fidesszel és Orbán Viktorral kiépített messze-menőn eredményes együttműködésre, párbeszédre és partnerségre, méltányolták az egységes nemzetben való gondolkodást és kifejezték, hogy igénylik az élet-hető otthon megteremtését szülőföldjükön.

Mindent számtalan programmal éri el az MNT, felsorolni is nehéz, hiszen a magyar kormány támogatásával szerteágzó építkezés folyik Vajdaságban, az óvodafelújításoktól kezdve a művelődési egyesületek szakmai megerősítésén, az ösztöndíjprogramon, a pedagógusképzéseken, az értékmegtartáson és értéktörtemésen, a legkorszerűbben felszerelt Magyar Média-ház létrehozásán át az olyan nagy léptékű beruházásokig, mint amilyen a nagy múltú szabadkai zsinagóga teljes, külső és belső felújítása – de ez csak egyetlen példa, számtalan óriási infrastrukturális fejlesztésre került sor többen és szórányában egyaránt.

Míndez nem jelenti azt, hogy nincsenek olyan területek, amelyek jóval több odafigyelést kívánnának – mint amilyen hangsúlyosan a hivatalos nyelv- és íráshasználat területe.

Figyelemre méltó adat az is, hogy a Magyar Összefogás jelöltjei a kampány során száz településen jártak, háromszáznál is több kampányrendezvényt tartottak, vagyis Vajdaságban nincs is olyan közösség, ahová ne látogattak volna el. A vajdasági magyarok ezt kifejezetten értékelik, főleg ha nemcsak kampányindításokban nyitják rájuk az ajtót, majd száll a Magyar Nemzeti Tanács impozáns számú meghívásnak tesz eleget év közben is.

Pásztor István VMSZ-elnök véleménye szerint az eredmények azt is megmutatták, hogy a közösség visszatámasztotta a gyűlöletszítást, a kilátástalanság és a rossz közhangulat megteremtésének kísérletét

mazott – minden személyes adattal meg lakcím-mel együtt – felölve ezzel Kárpátalja magyar állami vagy önkormányzati tisztviselői nagy részét és egyben a magyar értelmiségiek jóformán egészét. Mindegyikükről azt állították, hogy kettős állampolgárok.

Már csak hab a tortán, hogy az Ukrán Legfelsőbb Tanács hivatalos honlapján olyan elektronikus petíció lehetett benyújtani, illetve rá aláírásokat gyűjteni, amelyben kérelmeztek a kettős állampolgársággal rendelkező személyek Ukrajnából való kiutasítását. És mindez a XXI. században! Október közepére azt a petíciót közel hétszáz személy írta alá. Jó, nyilván ennyi aláírás nem elég ahhoz, hogy ezt törvényjavaslatként megszavazzák. Viszont enyhén fogalmazva íjlesztő, hogy egyáltalán lehetséges ilyen iratot beadni és rá aláírásokat gyűjteni. Csak annyi biztatást látnak az egészen, hogy, mint azt Dmitro Tuszanszkij ukrán-magyar kapcsolatokkal foglalkozó szakértő is megjegyzi, a Mirov-vorec – egyes ukrán politikusok nagyon veszélyes politikai játéka ugyan, de nem tükrözi az ukrán közvéleményt. Nagyon sok ember ellenzi az efféle tevékenységet.

Egy úgváron vett exkluzív interjúban Pavlo Klimkin ukrán tárcavezető erőteljesen állította, hogy az ukrán kormányban nincs köze a magyarok listázásához. A diplomata ezen állítása viszont kétes, amire Szijjártó Péter magyar külügyminiszter nyíltan rá is mutatott. A miniszter elmondta: olyan személyes adatok kerültek fel a honlapra, amelyek nyilvános forrásokból egyszerűen nem érhetőek el, kizárólag titkosszolgálati, kormányzati forrásokból. Ráadásul a szélsőséges honlap működtető NGO egyik vezetője az ukrán titkosszolgálatnál dolgozott korábban. A honlapot üzemeltető mozgalom elindítója pedig jelenleg is az ukrán kormány alkalmazásában áll. Tehát hazugság az az állítás, hogy az ukrán államnak semmi köze nincs a honlaphoz.

A kárpátaljai magyar politikum egyetért abban, hogy ami most Ukrajnában zajlik, az „gyakorlatilag állami támogatással, állami bátoritással végrehajtott gyűlöletkampány a magyar nemzeti közösség tagjain szemben”. A tavaszi elnökválasztáson indulni szándékozó jelenlegi elnök, Petro Porosenko népszerűségének növelése érdekében adta jóváhagyását a gyűlöletkampánhoz.

Az egyre csak lázadó választási kampánytől függetlenül, a kárpátaljai magyarok nyakába amúgy is már hosszú ideje nagy igyekezettel próbálnak szeparatistá jelzőket varni az ukrán politikusok körében. Az utóbbiak közül egyenként sajnos sokan maguk is híven élvezik a rémhíreket és elősegítik az előítéletek és mítoszok terjesztését Magyarországra és Kárpát-alja magyarjai kapcsán.

Délután

Könyvbemutató kapcsán

A Kültügyi és Külgazdasági Intézet és a Kisebbségekért – Pro Minoritáte Alapítvány rendezésében Duray Miklós, Martonyi János és Németh Zsolt közreműködésével Budapesten a 2018. november 5-én Csóti György Magyarok Európában c. gyűjtőműnyes kötetének bemutatósára.

Martonyi János volt külügyminiszter, Németh Zsolt, az Országgyűlés Kültügyi Bizottságának elnöke és Duray Miklós író mutatták be Csóti György új könyvét, amely nemzetünk ezredfordulósz küzdelmeit taglalja. A szerző az MDF egyik alapítója volt s a közműltban zágrábi magyar nagykövetségként szolgált.

A *Magyarok Európában*, a Kairosz kiadványa, javarészt korábban közölt tanulmányok és cikkek gyűjtőménye, de tizenöt százelekből új anyagot is tartalmaz. Az taglalja, hogyan alakult Magyarország önálló külpolitikája 1989 után. A magyar történelem fontos harminc évét fogja át. Történeszek számára hasznos forrásmunka, hiszen személyes tapasztalatok teszik hitelessé. Skálája széles: az MDF létrejöttének részleteitől, az Antall-kormány megalakulásán át, a jugoszláv polgárháború leírásáig. Tagolódása hármas: Európa, a regionális politika és a határon túli közösségekre kiterjedő nemzetpolitika.

Martonyi János szerint a magyar politika az elkövetkező évtizedekben változatlanul elsősorban er-

ről fog szólni. Tartalmaz a kötet néhány anekdotikus visszaemlékezést is. Antall József így mondta el Csóti Györgynek, miként szünt meg a Varsói Szövetség: „Gorbacsov beszélgetett, nem figyelte elő amikor felolvastam a magyar javaslatot. Mikor elhallgattam, felénezt és azt mondta: *haraszo*. Hát így lett vége a Varsói Szövetségnek.”

Aki Antall József személyiségéről akar többet tudni, annak különösen jó forrásanyag található a könyvben S arról is, mi volt Magyarország szerepe az átalakulásban, amely persze, mint Martonyi János rámutatott, még ma sem zárult le.

Németh Zsolt örömmel nyugtázta, hogy a rendszer-váltók kezdik közzétenni a dokumentumokat. De egyelőre még nincs egy polcnyi sem. Csóti György kötebe bizonyítja, milyen érdekességek kerülhetnek napvilágra, például egy 1993-as MDF-es írat, amely azt javasolta: „Óvatossan nyissunk a Fidesz felé. Persze csak lassan.”

Különös tekintettel Duray Miklós részvételére, a panel számára feltett kérdések között elhangzott, hogy a határon túli magyar közösségek körében egyre több szó esik az autonómia esélyeiről. Csóti György is úgy véli, hogy egyelőre a teljes és átfogó jogvédelem a legfontosabb. Ami pedig az elmúlt harminc év általában összegezhető tudásáig illeti, a történelem mozaikokéből áll össze, s ezek mindegyike fontos lehet.

SÁRKÓZI MÁTYÁS

Bakos István lobogó magyarsága

Kicsit a népi-urbánus választóvonal mentén lehet megtalálni őt, a népnevelőt, a csupaszív és -ideg embert. Ismerve és gondolatait követve nem lehet elhessegetni a gondolatot, hogy valamiképpen maga alá temette vagy éppen-séggel elhaladt fölötte az idő. Nem minősítésnek szánt megállapítás ez, hanem csupán besorolás: hol helyezhető el 67 éves fejjel. Mert bizony, ha körülnézünk, csupa új fejjel van dolgunk a közelletben és a médiában. Hol vannak a régi „szép idő”, amikor úgy tűnt, sok mindennek van esélye az új Magyarország arculatának kialakításában, miközben új típusú közéletiség jött létre, amiben ugyancsak körülményes még olyan személyiségekre buk-

érezte azt a magyarságot, ami mára mégsem az, aminek az 1980-as években indult. Amikor – az egyhártalon kívül – még nem volt senkinek sem lehet elhessegetni a gondolatot, hogy valamiképpen maga alá temette vagy éppen-séggel elhaladt fölötte az idő. Nem minősítésnek szánt megállapítás ez, hanem csupán besorolás: hol helyezhető el 67 éves fejjel. Mert bizony, ha körülnézünk, csupa új fejjel van dolgunk a közelletben és a médiában. Hol vannak a régi „szép idő”, amikor úgy tűnt, sok mindennek van esélye az új Magyarország arculatának kialakításában, miközben új típusú közéletiség jött létre, amiben ugyancsak körülményes még olyan személyiségekre buk-

kanni, akiknek, ha nem is döntő, de valame-lyes befolyásuk van napjainkban. Bármennyire szomorkában hangzik is ez, de le kell írni, ki kell mondani, milyen sodrásban van a világ, s ebben Magyarország is. Annnyira gyors változások követik egymást, hogy szinte lehetetlen a helymeghatározás, a szereplők pedig egymás után a kulisszá mögé szorulnak. A rendszerváltozás körül időkből biztosan akadnak jónéhányan, akik úgy vélekednek, ők valamiképpen más Magyarországot akartak, amiben nekik is megvolt, ill. meg lett volna a szerepük.

Valahogy mégis rossz irányban tapogatózom Bakos István keresésében, kitapintásában. Nem politikus alkát, de a II. József értelemében volt miniszter, aki szolgált és szolgált akart. Élete csúcspát jelentette, amikor a Magyarok Világzövetségének főtitkárí tiszttségét töltötte be: kezében gyűlte össze a világ magyarságának ügyeit, kapcsolatszrendszere, agy- és idegközpont volt, ahol úgy tudta és érezte, együtt lükelt a nemzettel. Úgy, hogy szolgálta a nemes ügyet. Érzelmekkel telítetten, lelkesen. Ha bárki a közelebe került, meg-

érezte azt a magyarságot, ami mára mégsem az, aminek az 1980-as években indult. Amikor – az egyhártalon kívül – még nem volt senkinek sem lehet elhessegetni a gondolatot, hogy valamiképpen maga alá temette vagy éppen-séggel elhaladt fölötte az idő. Nem minősítésnek szánt megállapítás ez, hanem csupán besorolás: hol helyezhető el 67 éves fejjel. Mert bizony, ha körülnézünk, csupa új fejjel van dolgunk a közelletben és a médiában. Hol vannak a régi „szép idő”, amikor úgy tűnt, sok mindennek van esélye az új Magyarország arculatának kialakításában, miközben új típusú közéletiség jött létre, amiben ugyancsak körülményes még olyan személyiségekre buk-

kanni, akiknek, ha nem is döntő, de valame-lyes befolyásuk van napjainkban. Bármennyire szomorkában hangzik is ez, de le kell írni, ki kell mondani, milyen sodrásban van a világ, s ebben Magyarország is. Annnyira gyors változások követik egymást, hogy szinte lehetetlen a helymeghatározás, a szereplők pedig egymás után a kulisszá mögé szorulnak. A rendszerváltozás körül időkből biztosan akadnak jónéhányan, akik úgy vélekednek, ők valamiképpen más Magyarországot akartak, amiben nekik is megvolt, ill. meg lett volna a szerepük.

Valahogy mégis rossz irányban tapogatózom Bakos István keresésében, kitapintásában. Nem politikus alkát, de a II. József értelemében volt miniszter, aki szolgált és szolgált akart. Élete csúcspát jelentette, amikor a Magyarok Világzövetségének főtitkárí tiszttségét töltötte be: kezében gyűlte össze a világ magyarságának ügyeit, kapcsolatszrendszere, agy- és idegközpont volt, ahol úgy tudta és érezte, együtt lükelt a nemzettel. Úgy, hogy szolgálta a nemes ügyet. Érzelmekkel telítetten, lelkesen. Ha bárki a közelebe került, meg-

XX. Bécsi Magyar Táncháztalálkozó

A Bécsi Napraforgók Néptáncgyűttes 2018. november 17-én rendezte meg a jubileumi XX. Bécsi Magyar Táncháztalálkozót. A házigazda néptáncgyűttes idén is több népszélesszel, néptáncoktatóval és együttessel összehangolva egy egész napos programmal várta az érdeklődőket.

2018 harmadik szombatja nagy nap volt a Napraforgók Néptáncgyűttes életében, hiszen idén immár 20. alkalommal rendezhették meg a bécsi magyar kulturális élet egyik meghatározó eseményét, a XX. Bécsi Magyar Táncháztalálkozót. A rendezvény több éves sikerét mi sem mutathatná jobban, minthogy az elmúlt évek megszokott helyszínét, a Collegium Hungaricumot kinőve, már tavaly óta a 6. kerületi Veranstellungszentrum Mariahilf ad otthont a Táncháztalálkozóknak.

Délután fél három felé gyermekek és szüleik kezdtek ellepni a kirólisgeggeri rendezvénycentrum nagytermet, hiszen három órától gyermektánc vette kezdetét. A tánc mellett kézműveskedésre is volt lehetőségük a legfiatalabb vendégeknek.

A nagyteremben eközben tovább folyt a mulatózás. Sípós Tibor, a Napraforgók Néptáncgyűttes tagja moldvai táncokkal ismertette meg a táncolni vágyó

gyereket és tini közönséget. A felnőtt táncoktatáson matyó, szácszavási cigány és kalotaszegi táncokkal ismerkedhettek meg az érdeklődők.

A gálát Németh Júlia, a Napraforgók Néptáncgyűttes elnöke nyitotta meg köszöntőjével, majd átadva a szót, dr. Nagy Andor, bécsi magyar nagykövet méltatta beszédében az együttes 20 éves kiváló munkáját. A gálaműsort Nagy Dániel és Kálmár Eszter, a Napraforgók alelnöke konferálta.

Az egysélet három csoportja, a felnőtt Napraforgók, az Ifjú Napraforgók és a Napraforgócskák mellett olyan együttesek és táncantrák léptek színpadra, akik a Napraforgókkal az elmúlt 20 évben szoros barátságot, számos közös munkát tudhatnak maguk mögött.

A 2018-as év nemcsak a táncgyűttes jubileumi évével miatt volt fontos az együttes számára. Szól eálva emelték ért véget az I. világháború. Tökés Zsolt és Edit (H)óseinkre emlékezve című választói táncszínházi előadásával az együttes az esztét hósokról valamint az elszakadt családokról szeretett volna megemlékezni.

Eme műsorszám után maga a Tökés házaspár gyimesi táncokat mutatott be az Úszitűri házasparral kísérvé. A Napraforgócskák Marczis Krisztián és Kele-

A LEGNAGYOBB KÖZÖS TÖBBSZÖRÖS – A LEGKISEBB KÖZÖS NEVEZŐ

Beszélgetés Kecskési Máriával, Tollas Tibor özvegyével

Úgy tartja a mondas, hogy híres férfiak mögött az asszonyt kell keresni. Ez szinte sohasem merült fel Kecskési Tollas Tibor és neje, dr. Kecskési Mária esetében. Mindamellett mások is a relációk, már csak az ismertség, elismertség szempontjából is. Müncheni lakóhelyüktől függetlenül a férj szinte kizárólag a magyar nyelvűek között vált híressé mint költő, a Nemzetőr főszerkesztője. Felesége, három gyermekük anyja meghúzódt a háttérben, legfeljebb a baráti körben tudták, hogy ki is Kecskésiné, született Lányi Mária. Legfőbb ideje, hogy Tollas Tibor mellett ott álljon dr. Kecskési Mária nem csak mint feleség és anyja, hanem mint nemzetközileg ismert és elismert etnográfus, igaz nem magyar, hanem német nyelven. Származásáról, családjáról mit szabad, kell tudni?

Budapesten születtem 1935-ben, katolikus nevelésben részesültem. Nehéz állítani, hogy felhőden gyermekkorom volt. Kilencévesen megértém a német megszólalást; barátnóm és osztálytársam Schwarz Évit sárga csillaggal, majd hirtelen búcsú nélküli távozását a falunkból és az oroszok bevonulását, autónk elutajdonítását.

Tízéves koromban visszaköltöztünk Budapestre nagyanyámék házába.

Szüleim középsiklasi végzettséggel rendelkeztek, kulturált emberek voltak: irodalom, képzőművészet és zene iránti érdeklődéssel. Apám üzletvezető volt Budapesten a vendéglátóiparban. Miután megházasodott, önállósította magát és az Alföldre költöztek kb. 1932-ben. A vasúti vendéglőt bérelte, mellette gazdálkodott, kísérletezett szőlőműveléssel, baromfitenyésztéssel.

Anyám színésznőnek, Thália papjónékné készült, családalapítást nem tervezett. Tehetséges volt, Rózsahegyí Kálmán tanítványa, 16 éves korától színpadon játszott Ödny Árpád Renaissance színházában. Baleset következtében – táncpartnere leejtette – egy csigolya eltorzult, így egyéves gipszgyáiban töltött idő után, 19 évesen feladta terveit és elfogadta a biztos öbölt, férjhez ment apámhoz. Ezután vezette a háztartást, gyerekeit szült majd nevelt két testvéremmel. Csak műkedvelő előadásokn lépett fel.

Nyugatra kerülve hogyan került kapcsolatba Tollas Tiborral? Embertleg és világnézetiileg is egy hiron pendültek?

Tollas Tibort 1957-ben ismertem meg Bécsben a Málta lovagok által bérelt könyvtár és tanulóterem helyiségeiben. Mindketen ösztöndíjat kaptunk a Málta lovagoktól, egyetemi tanulmányaink támogatására. Tollas Tibor hamarosan feladta terveit a Nemzetőr c. újság szerkesztése miatt.

Emberileg és világnézetiileg akkor még egy hűron pendülöttem. Jövételnél éreztem, ha a sokat szenvedett, gyakran felzaklatott idegzetű embernek társa lehetek. Nem volt nehéz megszerezni.

Mikor hozzámertem, tudtam, hogy nem családcentrikus személyhez kötöm életemet, hanem egy mozgalmi emberhez, akinek hivatása Magyarország és az ott élő vagy külföldre szakadt magyarság sorsával történí.

A börtönben megfogadta, egész életét annak szenteli, hogy egy szabad Magyarországon soha többet ne legyen politikai fogoly.

Tollas Tibor a magyar ügynek volt elszánt apostola, mintegy Szent Pálként járta a világot. Hogyan viselte el ezt az életvitelt, felesége, családja?

A gyakran utazó, otthon is munkájával foglalkozó ember mellett nem volt egyszerű az élet. Különösen a gyerekek szenvedtek attól, hogy a papa este beállított vendégekkel, akik bejelentés nélkül érkeztek éjszakai szállásra Amerikából.

Miközben egymás után jelentek meg Tollas Tibornak verseskötetek, felesége a családi teendők mel-

men Réka vezetésével. „Egy kendő há-rom” címmel gyermekjátékokat mutattak be. A 2011-ben Bíró Judit által alapított Napraforgócskákból mára kivált Ifjú Napraforgók. „Lánytáncolatót”, majd a felnőttekkel együtt gömöri karikázót adtak elő. A felnőtt Napraforgók Oláh Attila „Nyuszi” „Csontok közt is” című koreográfiáját a Dűvő zenekar gömöri muzsikájára ropták. Maga a koreográfus is megvillantotta táncos tehetségét egy botoló erejéig. Oláh Attila, a pozsonyi Ifjú Szívek volt vezetője jelenleg a dunaszerdahelyi Csallóközi Táncgyűttest vezeti, valamint a Napraforgók rendszerintí táncoktatója is egyben.

A bécsi Délibáb Táncgyűttes Vág-Garam közí táncokkal lépett a színpadra. Az 1947-ben alapított csoport Linczenből Maximilian és Szabó Rubinka koreográfiáját mutatta be.

A győrszentiváni Cserők Táncgyűtessel több, mint 10 éve dolgozik együtt a házigazda Napraforgók. Eme szoros barátságot és együttműködést bemutatva közösen szácszavási cigánytáncokkal kápráztatta el a nagy-

lett elvégezte az egyetemet. Milyen szakon végzett?

A bécsi egyetemen etnológiát és régészetet tanultam, majd miután 1993-ban alkotótűtünk Münchenbe, jártam még négy szemesztert az itteni Afrika-szakon. Doktori diplomámat Bécsben 1972-ben vettem át.

Egyetemi tanulmányai után hogyan sikerült elhelyezkednie a szakmában? Milyen területeken és terepeken végzett kutatómunkát?

Az egyetemen én voltam az egyetlen, aki múzeum-ban kívánt dolgozni; ez egy kicsit lenézett munkakör volt a többi kollégák tervei mellett, akik az egyetemen szándékoztak tanítani vagy kutatni.

Egyik müncheni professzoromnak megkértem, jelentsen be a Völkermunde Museum igazgatójánál, hogy szeretnék nála dolgozni. Megtette. Kedvesen fogadták, de elutasították azzal, hogy jelenleg nincs állás. Három nap múlva jött egy rövid level az igazgatótól; az után érdeklődött, hajlandó lennék-e egy évig az ázsiai osztály terhére fel napot dolgozni a múzeumban? Örömmel elfogadtam. Így lett belőlem muzeológus, később az afrikai részleg osztályvezetője lettem, és majdnem 15 évig igazgatóhelyettes voltam.

Munkaterületem a Szaharától délre fekvő afrikai népek tárgyi kultúrája volt, illetve a tradicionális afrikai művészet kiállításainak szervezése, katalógusok írása.

1992-ben renoválás miatt évekbe be kellett zárni a múzeumot, így nyílt lehetőségek terepalkutásra Afrikában. Különösen két néphez jártam vissza 12 évig, 4–6 hétre Dél-Tanzániába. Onnan egy nagy, de publikálatlan gyűjtemény került a múzeumba, egy bencés misszionárius gyűjtőménye az 1920-as évek végéről.

Tehetségeknek és kitartó munkánálka eredményeként megfelelő elismerésben részesült. Hol érte el a legnagyobb eredményeket, amiket kitüntetéssel is jutalmaztak?

Legnagyobb elismerést magukottl az afrikaiktól kaptam. Könymert nagy képanyaggal németül írtam, ezt csak kevesen tudták elolvasni, de áhítattal fogadták. Sok informátorom képe a könyvben örömet okozott, a helyi szertartások mestere fehér cassava lisztel főzésekat mormolva beszórtá és felajánlotta őseiknek.

Szakmai elismerésben nem részesültem, viszont kollégáim értékelték munkámat.

Végül térjünk vissza Tollas Tibor személyéhez. Mi volt ketőtök között a legkisebb közös nevező, vagy a legnagyobb közös többszörös? Mi volt az a közös erő, ami végig összerakotta a családot?

Közünk a legkisebb közös nevezőtereputatásom jelentette Afrikában. Tibor nehezen viselte el, hogy hetekre távol vagyok otthonunktól, noha ő maga örökösen utón volt. De világnézeti különbségek is fel léptek. Mint az új generáció képviselője (majdnem 15 évvel vagyok fiatalabb Tibornál), a 60-as évek egyetemistája, másként gondolkodtam mint ő és munkatársai. Mi megtanultuk, hogy minden állítást meg kell körözlejeleznünk.

A legnagyobb közös többszörös érdeklődés a magyar-sorsra iránt (Tibor), érdeklődés az emberiség sorskérdéséiránt (én). Gyerekeink és az irodalom szeretete. Biztosan nem könnyű rá lelni, mégis megkerdezem: amennyiben el tud vonatkoztatni a személyes kötődéstől, hogyan értékeli Tollas Tibort a költőt, magyart és az embert?

Tollas Tibor mint költő nem tartozik a legnagyobb magyar lírikusok közé, de egy kegyetlen kor énekese, abörtőnelet krónikása, szőfalujának és a fának szérmese. Talán bekerül a tankönyvekbe két verse és tíz sor az életéről, hasonlóan más magyar költőkhöz. A „Bebádogoztak minden ablakot” című leg híresebb verse mellett talán a „Fából faragott litánia” (Cs. Szabó László ezt tartotta egyik figyelemre méltó versének).

Tollas Tibor jó magyar volt, emberszerető, patrióta, sovínizmus nélkül.

Az interjút készítette DEÁK ERNŐ

közönséget a két együttes. Tökés Zsolt és Edit, valamint az Úszitűri zenekar sem maradhatott ki a produkcióból.

A XX. Bécsi Magyar Táncháztalálkozó gálaestjét egy közös kalotaszegi örömrözene és örömtánc zárta. Varga István „Kiscsipás” és zenekara, a Dűvő és Úszitűri zenekarok, Muszka György és Ilona, Cserők és Napraforgók Táncgyűttese, a Gálaműsor fellelőpi valamint egykori és mindenkori bécsi táncházasok léptek színpadra.

Egy ilyen gazdaszábi rendezvényen nem maradhatott el a köszöntőmondas sem. Orbán-Németh Zsuzsanna, a Napraforgók Néptáncgyűttes alapítója, volt elnöke és jelenlegi művészeti vezetője valamint testvére Németh Katalin, volt pénztáros áldozatos munkájának gyümölcse, hogy az együttes már két évtizede működik. Az egysélet vezetői, a Napraforgók együttes tagjai és segítői mind hozzájárultak, hogy immár 20. alkalommal rendezhették meg a bécsi magyar kulturális élet egyik legmagasabb rendezvényét.

KÁLMAR ESZTER, KCSF ösztöndíjas

Lerántjuk az egészségügyről a lepedőt Orvosi működésből adódó komplikációk

Az elmúlt 50 év alatt, amit az egészségügyben töltöttem, ha nem is mindennel, de igen csak sok problémával, nehézséggel találkoztam. Mint gyakorló klinikai szakorvos, orvosvezető, kórházi főigazgató-főorvos, érdeklépviseelő, ordinációt vezető, vertikálisan és horizontálisan megismertem a betegelátás, az intézmények működésének csínját-bínját.

A gyógyítás, a betegellátás folyamatában vannak emberek, akik ugyanolyan nehézségekkel küzdhetnek, mint az őket felkereső betegeit. Betegek lehetnek a hozzátartozók, a gyermekükért rohanni kell az óvodába, iskolába, leégett otthon a tüzhely, csőrepedés van, stb.

Ennek ellenére, vagy éppen ezért, az orvosok, szakdolgozók néha erejük feletti teljesítményt nyújtvának annak megnehlése a kórházakban, rendelőintézetekben jelenlévő kihívásoknak.

Természetesen, azt senki sem hiszi, még kevésbé állítja, hogy az egészségügyben, a munka során nem történnek emberi, technikai hibák. A legnagyobb gondossággal elvégzett műtét beavatkozásnál is léphet fel komplikáció, nem várt sérülés, műtét utáni, későbbi szövődemény.

Aki, akár orvosként, akár egészségügyi dolgozóként nem észlelt munkája során fellépő komplikációt, az vagy nem dolgozott, vagy nem eleget. A műtétek számának szaporodásával, a gyakorlat megszerzésével az orvosok munkája egyre biztosabb lesz és statisztikailag egyre kevesebb komplikáció léphet fel.

Ennek ellenére ismerjük a nagy statisztikai elemzéseket. A világ a globalizációnak köszönhetően kitágult, lehetőség van az USA, Japán, fejlett európai országok adatainak összehasonlítására. Ausztria nagyon jól áll. Magyarország, elsősorban objektív nehézségek miatt, elég hátul kullog.

Az okok elemzése helyett, a tényekből kiindulva megállapíthatjuk, hogy elégedetenn hátradrőlí még Ausztriában sem szabad. Magyarországon pedig komoly erőfeszítésekre van szükség, ha javítani akarunk a morbiditási, mortalitási, demográfiai adatokon és az ellátással elégedett betegeket szeretnénk.

A kiábrándult, csaldódt betegek többnyire az egészségügy tárgyi, anyagi és szakember hiánya miatt szenvednek. Gyakran az ellátó személyzet hibáinak tartják a gyógyulásuk lassú voltát, a fájdalomcsillapíthatatlannal fennállását, a műtétek sikertelenségeit. Sok esetben igazuk van, de ezt a kérdést sem lehet leegyszerűsíteni.

Élmes ügyvédek hada bízta a kiábrándult betegeket, az elesetteket, a szerencsétlenül járt pácienseket, hogy „műhiba” miatt vegyenek elégtételt és kérjenek anyagi kompenzációt. Amerikában erre már egy óriási üzletág épült fel.

Mi a statisztikailag várható és előforduló komplikáció és a műhiba közötti különbség? Ha a nemzetközileg elfogadott szabályok szerinti

Óraátállítás. Hol marad az ember?

Az Európai Parlament 2018 februárjában nagy többséggel azt a döntést hozta, hogy meg kell szüntetni az évi kétszeri óraátállítást, és a téli időszámításra kell áttérni. A végrehajtásért felelős Európai Bizottság, azonban szükségesnek látta megkérdezni az EU polgárait is. Mindjárt februárban egy internetes felületen kérdéseket tettek fel, az óraátállítás megszüntetéséről, és arról, melyik időszámítás (téli, nyári) állandósítását szeretnék bevezetni. A konzultáció online valósult meg.

Mindjárt az első napon az európai polgárok részéről óriási érdeklődés nyilvánult meg a szavazás iránt. A számtalán rendszer nem bírta a terhelést és három napra elérhetetlenné vált. A konzultáció 2018 augusztusában fejeződött be, amelyen 4,6 millió állampolgár vett részt. Ezeknek döntő többsége, 84 százaléka (3,8 millió állampolgár) a szezonális óraátállítás megszüntetése mellett szavazott. Az Európai Bizottság elnöke ennek alapján, azt nyilatkozta a német köztévében, hogy az emberek akaratának megfelelően meg kell szüntetni az évenkénti kétszeri óraátállítást és át kell térni az állandó nyári időszámításra. Ez a javaslat került az Európai Bizottság elé. A Bizottság elfogadta az óraátállítás megszüntetésének tervét, de úgy határozott, hogy az egyes tagállamok maguk döntsek el, hogy a téli vagy a nyári időszámításat kívánják-e országukban bevezetni. Jövő év, tehát 2019 áprilisig minden tagállam jelenléte ezen szándékot. A nyári időszámításra való utolsó kötelező áttárlás a terv szerint 2019. március 31-én lenne. Ezután a téli időszámításra való áttárlást választó tagállamok 2019. október 27-én egy utolsó szavazási áttárlást meg alkalmazzák. Ez a új kialakult tervet az Európa Parlamentnek és a Tanácsnak kellene elfogadnia 2019 márciusáig. Ámde az EU fogaskerekei ezt a számukra túl gyorsnak ítélt tempót, nem bírják követni és rögvst beindultak a fékek.

A kérdés gyakorlati végrehajtásait megvitatták a sörös EU-elnökséget adott Ausztria, 2018. Október 22-re, informális találkozóra, Grazba összehívta az EU közlekedési miniszterét, akikhez általában az időszámítási ügyek is tartoznak. Ezen időtárlat, hogy nem csak az osztrák elnökség, de a miniszterek között is megmaradjon a komfort érzete. A menetrendek és a számítottépek áttárlhatók a változások eszmélesére, de az emberi szervezett működése nem programozható. Ma még nem !!!

VaSa

lehetnek abban, hogy az orvosok hivatás tudattal és sok-sok tanúlással felvértezve egyikeknek a lehetőségek határain belül maximális teljesítményt nyújtanak. A gyógyítás, a betegellátás folyamatában vannak emberek, akik ugyanolyan nehézségekkel küzdhetnek, mint az őket felkereső betegeit. Betegek lehetnek a hozzátartozók, a gyermekükért rohanni kell az óvodába, iskolába, leégett otthon a tüzhely, csőrepedés van, stb.

Ennek ellenére, vagy éppen ezért, az orvosok, szakdolgozók néha erejük feletti teljesítményt nyújtvának annak megnehlése a kórházakban, rendelőintézetekben jelenlévő kihívásoknak.

Természetesen, azt senki sem hiszi, még kevésbé állítja, hogy az egészségügyben, a munka során nem történnek emberi, technikai hibák. A legnagyobb gondossággal elvégzett műtét beavatkozásnál is léphet fel komplikáció, nem várt sérülés, műtét utáni, későbbi szövődemény.

Aki, akár orvosként, akár egészségügyi dolgozóként nem észlelt munkája során fellépő komplikációt, az vagy nem dolgozott, vagy nem eleget. A műtétek számának szaporodásával, a gyakorlat megszerzésével az orvosok munkája egyre biztosabb lesz és statisztikailag egyre kevesebb komplikáció léphet fel.

Ennek ellenére ismerjük a nagy statisztikai elemzéseket. A világ a globalizációnak köszönhetően kitágult, lehetőség van az USA, Japán, fejlett európai országok adatainak összehasonlítására. Ausztria nagyon jól áll. Magyarország, elsősorban objektív nehézségek miatt, elég hátul kullog.

Az okok elemzése helyett, a tényekből kiindulva megállapíthatjuk, hogy elégedetenn hátradrőlí még Ausztriában sem szabad. Magyarországon pedig komoly erőfeszítésekre van szükség, ha javítani akarunk a morbiditási, mortalitási, demográfiai adatokon és az ellátással elégedett betegeket szeretnénk.

A kiábrándult, csaldódt betegek többnyire az egészségügy tárgyi, anyagi és szakember hiánya miatt szenvednek. Gyakran az ellátó személyzet hibáinak tartják a gyógyulásuk lassú voltát, a fájdalomcsillapíthatatlannal fennállását, a műtétek sikertelenségeit. Sok esetben igazuk van, de ezt a kérdést sem lehet leegyszerűsíteni.

Élmes ügyvédek hada bízta a kiábrándult betegeket, az elesetteket, a szerencsétlenül járt pácienseket, hogy „műhiba” miatt vegyenek elégtételt és kérjenek anyagi kompenzációt. Amerikában erre már egy óriási üzletág épült fel.

Mi a statisztikailag várható és előforduló komplikáció és a műhiba közötti különbség? Ha a nemzetközileg elfogadott szabályok szerinti

ellátás, műtét történet és ennek következményeképpen komplikáció lép fel, úgy hogy az orvos betartotta a szakma szabályait, akkor bármennyire is jogosan érez csalódást a beteg, az orvos nem hibás. A biológia, nem matematika, valószínűségekkel lehet csak számolni. A biológiában a 2 X 2 ritkán 4; gyakran lehet 3,9 vagy 4.1. Az anatómia könyvben megrajzolt erek, idegek és egyéb képletek lefutása az élő emberekben eltérő. Mindenki egyetlen individuum, nem csak társadalmi, hanem biológiai értelemben is. Az orvos, vagy a szakszemélyzet feladata, hogy a komplikációkat felismerje. Ezt követően köteles a leggyorsabban és a legmagasabb fokon orvosolni, a specialistákat értesíteni, őket bevonni a gyógyítás folyamatába.

A Wikipédia a műhiba meghatározására a következőket mondja: „Foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés”, ez jogi tényállás, amit a bíróság állbírt meg. Tehát ha az egészségügyi személyzet, orvos, szakdolgozó eltér a szakma írott, íratlan szabályaitól és ebből a betegnek kára származik, akkor hibát követ el

PAVOL ŽIGO

Magyar elemek a Szláv Nyelvatlaszban

A dolgozat genetikailag és tipológiailag eltérő nyelvek lexikai kontaktus jelenségeit vizsgálja az adott nyelvek létezésének természetes formái, a nyelvjáráások tükrében. Az effajta megközelítés hiteles képet nyújt a lexikai elemeknek az egyik típusú nyelvből a másikba való, spontán módon történő bekerüléséről, a nyelvek és kultúrák érintkezéséről. Jelen cikkben a szláv és a magyar nyelvterület határait érintő nyelvi kontaktusok bizonyos jelenségeivel foglalkozunk. A vizsgálat során felhasználjuk egy nagy nemzetközi szláv projekt, a *Szláv Nyelvatlasz* (Общеславянский лингвистический атлас) munkálatai során szerzett tapasztalatainkat. A kutatás fő eredményeinek a szlávok által lakott területek egyes szláv nyelveit felölelő 853 vizsgálati helyszin nyelvjárási jelenségeinek komplex feldolgozását tekintjük, amelybe a Magyarorszáig, Románia, Moldova, Lettorszáig, Észtsország, Olaszország, Ausztria, Albánia, Görögorszáig és Törökorszáig területén élő szláv eredetű népesség lakta térségeket is bevonták.

A szláv nyelvek nyelvjáráásainak átfogó vizsgálátára 1929-ben az I. Szlavisztikai Kongresszuson Prágában tett javaslatot Antoine Meillet (1866–1936) és Lucien Tesnière (1893–1954). Az egyes nyelvjáráások teljes körű feldolgozásának módjáról a 4. Szlavisztikai Kongresszus határozott 1958-ban, minden térség kitöltött 3454 jelenséget vizsgáló kérdésről, ennek során az egységes fonetikai átírás elveit alkalmazták. A terepmunka 1973-ban fejeződött be.

A szlávok és a magyar nyelvjáráások természetes érintkezéseinek egységesítő szempontú, térképes módszerrel ábrázolt eredményei főként a következő kiadványokban követhetők nyomom: *Atlas slovenského jazyka* [Szlavok nyelvatlasz], *Atlas slovenských nářečí v Madarsku* [Magyarországi szlávok nyelvjáráások atlasza] (1983), *Atlas ludovej kultúry Slovákov v Madarsku – A magyarországi szlovákok népi kultúrájának atlasza* (1996).

A szóban forgó történeti- nyelvtudományi kérdéskört a magyar nyelvtörténet is vizsgálta, mégpedig összehasonlítói és etimológiai szempontból. Az alapvető forrásművek Knieza I. (1974), Melich J. (1910), Gregor F. (1987), Király P. (1993), Lizanec, P. (2003), Dzendzelivski, J. (1960, 1993) nevéhez fűződnek.

A jelen cikkben terjedelmi okokból a szlávok dialektológiai csoporttal feldolgozott kötetből néhány kiválasztott jelenséget mutatunk be (*Общеславянский линвистический атлас* 2012, a többi megjelent kötetek elektronikus változatát lásd a http://www.slavatlas.org/publications.html. oldalon). A szláv és a nem szláv etnikum régmúltba nyúló nyelvi érintkezéseiről a mindennapi élet témakörébe tartozó szavak közt tartozik a kelet-szlávokiai nyelvjárástól eredő elterjedt *valal* nyelvjárási szó, melynek eredetét a magyar *falu* szóalakban kell keresnünk. A *valal*

szónak a szlávok nyelvjáráásokban való előfordulása Sima F. dolgozatából (SIMA 1969: 24–37) tűnik ki, hogy a „kisebb vidéki lakott terület”-et jelölő *valal* vonatkozásában a szlávok nyelvjárásterületért ért legmeghatározóbb külső hatás a kelet-szlávokiai nyelvjáráások déli vidékeitől egészen a mai Szlovákia északkeleti részén található ukrán nyelvjáráshatárig jelentkezik.

A vizsgált területek nyelvi érintkezésének hasonló jelenségeivel foglalkozunk. A vizsgálat során használtl *ortuje/irtuje* ige, amely a magyar *irt* hatásának következtében honosodott meg a kelet-szlávokiai nyelvjáráásokban, az észak-magyarországi területek szlovákok lakta vidékein és a közigazgatásilag Ukrajna területén található ungi nyelvjáráásokban.

Az előzővel párhuzamos tendencia figyelhető meg a szőlőművelés szókészletében is: a vizsgált területeken „szőlőbogyók kocványostul” jelenítésben használatos *irt* kifejezés a *fürt* szóból. A közép-szlávokiai és a nyugat-szlávokiai nyelvjárásterületek megőrizték a szláv eredetű *strapec* megnevezést.

Nyelvtörténeti, kultúrtörténeti és dialektológiai szempontból eltérő eredményt mutatnak azok a kontaktusjelenségek, melyek az olyan mezőgazdasági termények megnevezéseiben követhetők nyomon, amelyek mindkét vizsgált nyelvben idegen eredetűek. Jó példa erre a török *kukuruz* (OLA 2012: 143) megnevezésből származó kukorica. A kontaktusterületek kelet-szlávokiai nyelvjárásaiban és az ungi nyelvjárásterületek ukrán nyelvjárásaibaan a növény tipikus neveként a *tengerica* (magy. *tengeri*) terjedt el, melynek valószínűsíthető motivációja a „tengerentúlról származó növény” lehet.

Az a néhány példa, amelyen bemutatunk a két, genetikailag és tipológiailag eltérő nyelv természetes érintkezésének következményeit, csak széreny hozzájárulás a közös földrajzi és történelmi térben egymás szomszédságában élő etnikumok sokrétű vizsgálatához. A szláv nyelvjárásterületek egyes vidékein előforduló idegen eredetű szavak azonban nem adnak okot arra, hogy megkérdőjelezzük a vizsgált területek lakosságának nyelvi identitását. A nem szláv – esetünkben magyar eredetű – szóalakok használata nyelvközi és interkulturális kapcsolatokról tanúsodik, s elsősorban hangtani és szóalkotási átvételek mutatkoznak bennük. E folyamatok eltérő intenzitás-lal zajlottak a Magyar Királyság évszázadaiban, különösképpen a kapitalizmus idején. A nyelv-földrajz, a nyelvek természetes érintkezésének bemutatása, valamint a kölcsönös hatások nyelvi következményei hű képet festenek a különböző etnikumok együttéléséről, valamint a múltat érintő társadalmi és gazdasági fordulatok nyomán lezajlott nyelvi változásokról.

Szlavókból fordította: MISZAD KATALIN

KÓKAI KÁROLY

József Attila bécsi évei

József Attila köztudottan több városban is folytatott egyetemi tanulmányokat. Így Szegeden, ahol költeményei miatt eltanácsolták, Bécsben, az 1925–1926-os tanévben és Párizsban az 1926–1927-es évfolyamban. Minderről az irodalomtudomány évtizedek óta fáradhatatlan munkával gyűjti össze adatokat és ugyanilyen fáradhatatlanul próbálja értelmezni azokat. József bécsi tartózkodásával kapcsolatban mindennek ellenére számos homályos folt létezik. Így például mindmáig nem tisztázott kérdés, hogy pontosan mikor érkezett Bécsbe. Bizonytalan mikor került Kassák Lajossal vagy Hatvany Lajossal kapcsolatba. Ha József Attila leveleit, tehát a korabeli dokumentumokat nézzük, Kassákkal már a bécsi tartózkodás elején, hiszen Erg Ágostonon keresztül már József Bécsbe érkezése előtt is kapcsolatban voltak és ezért ő feltehetőleg megérkezése után hamarosan kereste a találkozást, Hatvanyval viszont a bécsi tartózkodás végén.

A bécsi tartózkodással kapcsolatba hozható források mára – az események után több mint kilencven évvel – ismertnek tekinthetők. Összefoglaló értekeléseikre kétszer került sor, Bokor László által 1963-1964-ben és Szabolcsi Miklós által 1977-ben. Mindkét szöveg alapos, de végleges rendet ők sem tudnak teremteni a források sokfélesége és ugyanakkor hiányossága miatt.

A probléma egy eddig ugyan nem publikált, de nem ismeretlen, hiszen a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Magyar Tudományos Akadémia munkatársai kezén átmert, dokumentum alapján is érzelkethető.

Vajda Sándor az 1920-as éveket Bécsben töltötte. Közgazdaságtant tanult, belépett a Kommunista Pártba, Kassák Lajos Ma-jának volt a munkatársa. A valamikori Kelet-Magyarországról, az akkori Romániából származott. Szintén Erdélyből származó diáktársán, a József Attilát Szegedről ismerő Erg Ágostonon keresztül ismerkedett meg Józseffel is. József Attilára vonatkozó emlékeiről Vajda Sándor két rövid szöveget publikált magyarországi folyóiratokban, és az Erik a fegy című kötet tanúsága szerint szóban adott felvilágosítást annak írójának, Szabolcsi Miklósnak.

Vajda Sándor a Magyar Tudományos Akadémia levéltárában őrzött visszaemlékezéseit 1968-tól írta, a József Attilára vonatkozó részt kb. 1971-ben. Vajda a kéziratokat a Petőfi Irodalmi Múzeumnak adta, az intézmény korábbi igazgatóján, Illés Lászlón keresztül 1979. május 24-én, tehát július 14-i halála előtt kevesebb, mint két hónappal. Vajda szövege egyértelműen maguk viseli az elmúlt évtizedek nyomát. Amit a szerző tematizál is:

[...] Attila halott, betegségében más utat nem látott maga előtt, halálában megnőtt, mint a hegy, mentől messzebb kerülünk tőle, annál jobban lát- szik kiemelkedő csúcsa a környező magaslato- k között. Attila helye ma vitathatatlan, később még kevésbé lesz vitatható. Ma mindenki barátja volt és melegeedik a fényében. Én nem voltam barátja. Csak ismerőse, sorstársa. Szintén koldus. Én havat láptoltam. Ő újságot árult. Ő koplalt. Én is. Gusztí néha csomagot kapott Szegedről vagy Zsigetről? Ak- kor telezbáltonk magunkat hazaival. Újságot árult a Währingerstrassén, Alserstrassén menetelve, állan- dó sarki árus nem volt. Gyakran ült a bécsi egyetem központi épülete az aula baloldalán az óriási asztal mellett húzódo padon. Ceruzával róttja egy papírosra a sorokat, huzdogálva, javítgatva a szavakat. Mellette a hivatalos ívetek töltőgető diákok, vagy leckére, vizsgára várakozó, könyvekkel, füzetekkel, néha egy randevuozó pár. Ott mindez nem érdekelte. Irt. Haragudott, ha arra menve, vállára ütöttek, vagy mellé ültem. Úgy látszik, nem voltam megfelelő a műzsa szerepére. Tudta, hogy szívesen hallgatom

vész. Egyedi reprezentatív bemutatón kívül egyre keresettebbek lettek művei nagy kiállításokon. Támogatóinak száma szinte napról napra nőtt, így csak a legismertebb és legfontosabb személyeket tudjuk meg- nemíteni, tekintet nélkül arra, mivel foglalkoztak: Carl Reinighaus, Oskar Reichl, Heinrich Benesch, Heinrich Rieger, Hugo Koller, Franz Haberditzl, Hugo és Lilly Stei- ner, Alfred Spitzer, Carl Mayländer, Fritz Grünbaum, Oskar Neumann, Heinrich Böhrler vagy kritikusok és ki- adók mint Eduard Kosmack, Richard Lányi, Max Hevesi és Gilhofer & Ranschburg. Hasonlóképpen fel kellene sorolni az Osztrák Magyar Monarchián kívül fél Euró- pát – Romától Párizsig, beleértve Németorszáig híres művészvárosait. Sőt, az Amerikai Egyesült Államok sem képeztek kivételt, ott elsősorban új befektetési le- hetőséget látott és keresett a művész, ugyanúgy, mint az amerikai befektetők és gyűjtők. Ez előrelátó és modern felgás volt, mindenkéltől a művész részéről. Ha meg- érte volna Schiele az Első Világháború utáni időszakot, saját ízlése és szándékai szerint biztos kézzel ki tudta volna építeni véleményét, marketinggel, reklámmal és eladási stratégiával alátámasztva. Ez nem is hihetetlen,

A bécsi bécsi évek emlékeiről írt levele

verseit, néhányat elkértem tőle, hogy lemásoljam magamnak. Ő maga ideadta lemásolva őket. Nem jutott idő és alkalom arra, hogy összezelegedjünk.”

Vajda tehát tárgyilagosságra törekszik, az elmúlt idő – például irodalomtörténeti szempontból – fon- tos eseményeinek korrekt érzékeltesére. Ugyanak- kor természetesen szövegével valamint közölni szeret- ne, amit ő lényegesnek, helyesebben a lényegnek, az igazságnak tart. A kialakult kép korrigálását célozza meg, ugyanakkor hagiográfiái jellegű. Vajda szemé- lyes szempontját emeli ki, ezzel tanú szerepét erősíti meg. Érzelkes képet ad József bécsi megítéléséről: „[...] később elidegenedés lett József A. és a bécsi baloldali diákok között, mert ő a Collegium Hunga- ricumban kapott valami foglalkozást. A Collegium Hungaricum nekünk a magyar állam hivatalos szre- ve volt, oda csak hétrprobás emberek kerültek – a magyar állam a Horthy, a fehér terror, a Collegium stipendiumosai pedig ennek a rendszernek a részei. A numerus clausus miatt külfldre kényszerített diá- kok és az emigráns ifjak nagyon rossz néven vették, hogy J. A. odaszegődött. Nem kérdezték, mit csinál ott, cipőt puol-e vagy krumplít hámoz-e a gulyás- hoz, elég volt az, hogy oda bejárt. Én se tudtam, hogy mivel foglalkozik a CH-ban. Most a nagyszámú em- lékezésirodalomból tudok, hogy órákat adott ott gyerekeknek, hogy voltak ott liberális hangulatu em- berek is. Bécsben azonban a magyar rendszer még mindig Orgovány, Prónay és Hejjas nevét idézte fel. Nem szabad megutközni azon, hogy ennek árnyéka J.A.-ra is rávetődött.”

Mennyiben dokumentum Vajda Sándor tudósítá- sa? Az események után 45 évvel fordult, Vajda ismer- te a különböző József Attila évfordulókra megjelen- t szövegeket. Vajda két évvel volt idősebb Józsefnél; mindketten magyar diákok voltak Bécsben; foglalkoztak irodalommal; politikai beállítódásuk balo- dalinak nevezhető; ugyanabban a migráns kolóniá- ban mozogtak – , de nem voltak barátok. Teljesen nyilvánvaló, hogy ez az évtizedes távolság határozza meg azt, hogy mit ír és hogyan. Amennyiben itt tehát egy dokumentumról beszélünk, az 1970 körüli évek dokumentumáról van szó.

Ez nem csak Vajda szövegére igaz, hanem számos más visszaemlékezésre is, németh Andortól Kassák Lajoson és Gáspár Endrén át Kovács Györgyig, tehát az egész idevonatkozó memoíroirodalomra.

Vajda emlékiratainak narratívája, mint ezt egy részletében menő vizsgálat hamuakimutja, hiá- nyos, feltehetőleg részben téves, ugyanakkor eleven teltelmén maguk viseli az elmúlt évtizedek nyomát. Amit a szerző tematizál is:

[...] Attila halott, betegségében más utat nem látott maga előtt, halálában megnőtt, mint a hegy,

Ha József Attila bécsi tartózkodását dokumentu- mok tükrében vizsgáljuk, nem csupán ez a tartóko- dás válik nehezen megragadhatóvá, hanem maguk a dokumentumok is megkérdőjeleződnek. Az egyes dokumentumok részben ellentmondanak egymás- nak és részben nyilvánvaló tévedéseket tartalmaz- nak. A bennük leírtak egy-egy – például Lukács Györggyel vagy Kassák Lajossal való kapcsolatával kapcsolatos – legenda keletkezését jelölik. Ezeket a legendákat ez a rövid szöveg sem megcáfolni sem megerősíteni nem szeretné, hiszen a filológiai vizs- gálat valószínűsítette azok térszerűségét. Ami viszont az irodalomtudományi feladatra több mint kilenc évtized távlatából, és ez válik Vajda Sándor emlékirataira is nyilvánvaló: ezek céljainak, ha- tásuknak és elsősorban narratívájuknak tudomá- nyos vizsgálata.

Jövője egyenesben volt! A pusztító háború ellenér- nökövő megbízható vevőkort tudott kiépíteni és nem utolsósorban továbbra is képes volt fizetőképes támog- tott lenyűgöző megszilárduló vagy még inkább új művészi irányzatot létrehozni alkotásaival. Nyilvánvaló utazási vágyát, nem lehet dobálni, gyűrni-gyűrni, mert eltörhet!

„Kigyúlt a világnak Betlehem-csillaga”

„Ez egy sokszázados játéka a népnek./miért nem szól- hatna itt is egy napon/a furulya a magyar színpadon./ Karácsony van, a legendák hava./Mit nekem szabály, dramaturgia” –Gárdonyi Géza elfeledett betlehemesé- nek előjátékában mondja az Igazgató a Rendezőnek, aki ellenzi, hogy szürbe öltözött juhászok, dudások, bojtárok pásztori és angyali szerepben színpadon is eljátsszák a szent misztériumot. Amelyet *Karácsonyi álom* címmel Gárdonyi még a nagy sikerű, *A bor* című darabja előtt írt, s amely a vásárnapozó népszimü- ből a hétköznapok faluját idéző, Móricz, Kodolányi Tamási Áron nevével jelzett drámai irány közötti át- menetet jelzi. A játék direktori óhaja életté vált, mert a Nemzeti Színház 1901. december 13-án bemutatta Gárdonyi misztériumát. Mint Gárdonyi Józsefől tud- juk, némi kalamajka megelőzte az előadást, mert a Jászai Mari által is hírhedtté lett intendáns, Keglevich István felt szenteket megjeleníteni a színpadon. Véle- ményezésre Mailáth püspöknek adta át a kéziratot, aki „örömszímű üdvözölte az új darabot” majd a bemu- tatót követően „meleg kétségörítással” késztönte a szerzőt. Gárdonyi betlehemes játéka 1912-ben újra színpadra került, és Kosztolányi még az egykori előa- dása is emlékezve poétikus tudósításban mellátta: „nézzék meg ezeket a komédiázó parasztokat, akik Istenről beszélnek és a kecskebőrüket, a szűrtüket, az aranyukat adják oda a kisdednek, hogy meg ne fájzék a lábascskája. Stilizált és öntudatos magyarság. Két edes öregeske áll a csodák éjszakájában. Az egyik kétszázötven éves, vagy éregebb, az öregányó évei számát se tudja. Somlay [Artur] és Rákosi Szi- di jászsa őket imádandó művészzel”. Kosztolányi a le- kelésdedben sem gyöngült, mert olyan ízfélcimpok is észlelt, amelyek máig jellemzik a hazai színpadok népi színjátszását: „...cifra és vásári színek lármáztak stítlelen egyvelegben, a színészek jó része hebeveg mondtá a gyönyörű verseket. Legtöbbször nincs hozzá füle és lelke. Egyszerűsödés és nyugalmat a színekben és a gesztusokban.” (*A Hét* 1912. XII. 22.) Aztán még 1923-ban és 1932-ben is a Nemzeti színpadára kerül Gárdonyi karácsonyi játéka, majd elmerül színi élet- tünk uszadékos századában. Egy dunántúli betlehe- mes játék még említessék meg: 1924 karácsonyán Horváth Árpád rendezte a Nemzetben.

Órök fájdalom, hogy Tamási Áron betlehemes játéka elveszett. Észak-Erdély visszatérése után Né- meth Antal, a Nemzeti Színház igazgatója 1940 őszén darabot, majd decemberben karácsonyi játékot kért az írótól. A *Vitéz lelek* elkészült, de Tamási előbb so- kasodó feladataira hivatkozva elutasította a rádiójá- téknak szánt betlehemeset, de végül megírta és kará- csonykor a darabot sugározták. Am az egykori játék szerepeit és egy kései novellájt összevetjük, kitűnik: azonos szereplőket említ a rádió-szereposztása és a hatvanas években írott próza. A *Karácsonyi pász- torocskákb*an vélhetően újra idézte darabját, mely legényke-idejének betlehemezését, a karácsonyesti jóhír-mondó játékok beszéli el, egykori rigmusokkal is színesítve a történetet. „Őrülj és örvendez, nemes házigazda; Kigyúlt a világnak Betlehem csillaga”. S hogy egy lányos háznál a kántáló szívek Pusztakama- ráson is megdobbantak, arról Sütő András *Anyám könyvét álmodt ígér* című könyvének *Ha én tudtam volna, hogy le vagy Mária!* című fejezetéből értesül- hetünk. A kamarási karácsonyi emlékek a története a tudományon át vezet a színpadig.

Faragó József néprajzkutató 1945-ben megkérte a kisdíki Sütőt, hogy gyűjtene össze Pusztakamarás szokásait. A kislegény a szülői háznál kezdte: „Paradi- csom nagy kertjében” – énekelte neki anyja, Sütő And- rásné Székely Berta, mely más énekekkel, játékokkal nemcsak Faragó francia nyelvű tanulmányába kerül be, hanem Kodály Zoltán monumentális munkájába, a Magyar Népzene Tárának *Betlehemesek* címen ki- adott kötetébe is. Évtizedek múltán a kamarási emlék felköltözött a Nagy Romlás peremére, mert az *Advent a Hargitán* című darabjában Réka, a tündökletes Ku- bik Anna kántáló kedvességében is a Ha én tudtam volna.... énekel köszöntötte a boronaházi öregleg- yet, Bódi Vencelt - Sinkovits Imrét. A keservesen poétikus játék bejárta a Kárpát-medence tájait, sőt Bécsbe és Párizsba is eljutott. És ha az anyagi tehe- tőség engedte, nem a kamaraváltozattal, hanem a teljes előadással szerepeltünk

Nemzetféltő és nemzeterősítő alkotói attitűd – Pósa Zoltán műveiről –

A Magyar Írószövetségben 2018. november 14-én köszöntöttük a Magyar Érdemrend tisztí keresztjével kitüntetett Pósa Zoltán József Attila-díjas költőt, író 70. születésnapja alkalmából.

Pósa Zoltán meggyőződése, hogy a valódi irodalomnak küldetése, missziója, metafizikai üzenete van. Az írást pedig olyan képességnek tartja „amit az ember nem kiharcol [...], nem kiküzd saját magának, hanem megadatik. [...] Az Istentől kapott talentumokat nem herdálhatjuk el.” A költő a kapott isteni adományt valóban megsokszorozta: az immár harminc önálló kötetével (regényekkel, elbeszélésekkel, versekkel, monográfiával, interjúregénnyel) és a több mint négyezer tanulmányával, kritikájával a magyar irodalom meghatározó alakjának számít.

Irodalmi pályáját versírással kezdte, s ez az alkotói kifejezőmód végigkíséri életművét. Lírájának tematikus szervezőelemei a hit és az ehhez kapcsolódó bibliai allúziók, a magyarság sorskérdései, a szenvedés motívumával a halál, a szorongás és a groteszk létmeghatározás, valamint a hitvesi szerelem. Ezek az elemek jelen vannak szinte mindegyik verseskötetében.

„Múlt és jövő / Metszéspontján / Végtelenre nyújtott / És soha jelenként / Nem észlelt pillanat / Örvényében élünk” – írja *A fehér bohóc feltámadása* című kötet nyitó ciklusának Borges-hommages-ában, amely azóta nemcsak a költő egyik vallomássá nőtt mondatává vált, de filozófiai bölcsességet sűrítő aforizma is. A költemény két ellentétes pólusú strofájában lakonikusan sűríti az időbe (s hozzáfűzhetjük: a térbe) zárt lét végtelenre nyitottságát: a halál nem lezárása, hanem kezdete az életnek, egy olyan örök és új dimenzióknak, amelyben megszűnnek az idő- és térbeli korlátok. Múlt és jövő metszéspontján állunk akkor is, amikor az *Egy az Isten* című kötetét olvassuk, hiszen a költeményeket elemezve megtapasztalhatjuk a pillanatot megragadni próbáló alkotói attitűdöt, amellyel a költő az örök jelent, a végtelent aposztrofálja. Pósa Zoltán ugyanis azon kevés költők közé tartozik, aki nem ragad meg a térbe és időbe zárt lét szűk dimenziója között, hanem a lét metafizikus lényegének föltárára törekszik. Feladatának érzi, hogy meghatározza létünket és helyünket a világ-egyetemben, s nem szűnik meg kutatni a választ az emberiség kezdete óta jelenlévő ontológiai kérdésre, hogy „mi végre vagyunk e világon élet és halál pólusai közé szorítva.”

Az *Egy az Isten* című kötet nyitó ciklusának címével axiomatikusan tömörséggel megadja erre a választ: *Hidat verni embervilág és Isten birodalma között.*

SÁRKÖZI MÁTYÁS

ÍGY KEZDŐDÖTT...

Provence és a Cote d'Azur két magyar szemével címmel november végén jelent meg Budapesten, a Kortárs Kiadó gondozásában Sárközi Mátyás és a Magyar Művészet-díjas fotóművész, Kaiser Ottó képek felidézék a Provence varázsát, a szöveget pedig szokott mesélő-stílusában írta meg a Londonban élő, József Attila-díjas szerző.

(Részlet)

Minék köszönhetem a szerencsét, hogy törzsven-dég lettem Provence áldott tájain? Sok évvel ezelőtt Londonban átdideregtem egy esős, szürke és kellemetlen nyarat. A Piccadilly Erosz-kútjánál szandálban, de fejük fölé esernyőt tartva csókolóztak a szerelmesek.

- Ez nem megy így tovább - füstölögtem -, még van tíz nap szabadságom, utazzunk melegebb tájakra! - Ili, a feleségem, valaha minden nyarat Balatonföldváron töltötte, rajongója a nagy vizeknek, magam is sokat nyaraltam Boglárán és Lellén. Elindultunk hát Londonból és két nappal autózás után kikötöttünk Saint-Tropezben, amely főként Brigitte Bardot-nak köszönhetően lépett elő halászároskából művészek és gazdagok hedonista nyári üdülőhelyévé. Ragyogó kék volt az ég, hétágra sütött a nap, s hamarosan rátaláltunk a városka legolcsóbb szállodájára. Az ágy rugói sirtak, de esténként a lampiondíszes udvarban találta fel a gourmet vacsorát a tulaj, csupa csodás Provence-i ételkülönlegességet. Megtanulhattuk, mi a safrányos halleves elfogyasztásának módja, elsajátítottuk a fehérborban főtt feketekagyló evési technikáját és megismertük Dél-Franciaország legkülönösebb cukrászsüteményét, a *tarte tropézienne-t*, amellyel Alexandre Micka lengyel (!) cukrász először 1955-ben aratott nagy sikert.

Egyik este Monsieur B. olyan sós-kamártásos lazacot szolgált fel, hogy megtapsoltuk. Boldogan hajlongott, majd gyér angol tudását összeszedve bökött a mellére: „*I am the greatest cock (!) in the world!*”

- Vásárolni kellene valami kulipintyót ezen az Isten áldotta vidéken – merült fel bennünk az ötlet. Amikor Monsieur B. meghallotta, mennyi megtakarított pénz-

Ennek imperatívuszát követeli meg önmagától, hogy ezáltal az olvasó is részesülhessen a tisztánlátásból. Belső parancsként éli meg küldetését, amelyet minden körülmények között teljesíteni kell. Ennek fényében értelmezhetők lírájának meghatározó jegyei, szervezőelemei: a hit és az ehhez kapcsolódó bibliai allúziók, a metafizikai kijelentések is.

Költészetének jellegzetessége még, hogy a bibliai motívumok és történetek, a kereszténység alapfogalmai, teológiai terminus technicusai, valamint a középkori legendák természetes módon kapcsolódnak össze napjaink történelmi valóságával, a magyarság sorskérdésével.

A hit és a lét metafizikus lényegének föltárása mellett a másik missziós feladatvállalása a nemzet erősítése. Hiszen ha meg akarunk maradni a történelmi viharokban, erősíteniünk kell a magyarságtudatot. A magyarságmotívumok, a nemzeti sorskérdések így meghatározóan jelen vannak a költészetében. Szinte átszövik az egész tematikus versvilágot. „A valamire való költő, vagy író – írja egyik vallomásában – saját korának társadalmi, szociológiai kérdéseit, gondjait, problémáit rekonstruálja műveiben a lehető legkoncentráltabb sűrítéssel, a teljesség igényével.” Ő ezt teszi. Így íródik bele a verseibe a megcsontított ország „ősfájdalma”, a határon túli magyarsággal vállalt sorsközösség nemzetféltő és nemzeterősítő emberi magatartása és a nemzeti identitás kérdései. Rónay László a *Magyar vagyok* című verseskötet ajánlásában kiemeli, hogy Pósa Zoltán „erkölcsi igénye, értékközpontú költeményei miatt érdemel figyelmet.” Nemzedéke egyik legetikusabb lírikusának tartja, aki lelkiismeretvizsgálatra indító költészetében „mély felelősségtudattal éli meg napjaink morális válságát” (Új Ember, 1996. március 31.).

Pósa Zoltán lírai műveiben a teremtojével dacoló balga embert is bemutatja (*Ózonlyuk*), a jövő nemzedékével kapcsolatos társadalmi felelősség problémáját is érinti. Az éghajlatváltozás, az elsvatagosodás, a globális felmelegedés, a folyók és talajvízrétegek elszennyeződése, a szélsőséges természeti jelenségek növekedése, az árvizek, az egyenlítő menti és trópusi erdők pusztulása ugyanis mind-mind a környezetvédelemre és az ökológiai problémák etikai vonatkozásaira hívják fel a figyelmünket. Az ember kulturális és erkölcsi válsága is megköveteli a fejlődési modell felülvizsgálását: át kell gondolnunk a gazdasági célok értelmét, hogy helyreállítsuk működési zavarait, torzulásait. Hiszen nem pusztíthatjuk a környezetünket következmények nélkül.

zünk van, csak legyintett: - Annyiért egy garázs sem kapható erre felé. De a sógorom a tropezi öböl másik oldalán fekvő, nyugalmas Sainte-Maxime-től nem messze lakik, a dombok közt, egy régi faluban. Van ott néhány házacska, ahová még nem vezették be a folyó vizet. Talán ott találnak valamit.

Így kezdődött a mi intim viszonyunk Provenccsal. Megismertük kilencvenéves kecsketenyésző szomszédasszonyunkat, özvegy Cigalas nénit is.

- Maguk angolok? - érdeklődött.
- Angliában lakunk, de magyarok vagyunk – világoztattam fel.

Tartománybeli programok 2018 őszén

Grác

Október 4.: Élőzenés táncház a Huzdrá zenekarral
Október 6.: Magyar nyelvű szentmise
Október 21.: Ünnepi szentmise és „Hazánk versei – hazafiság hősiesség” c. irodalmi est a Magyar Katolikus Közösség szervezésében
Október 22.: 1956-ra emlékezve koszorúzás a gráci domnál
November 16.: 10 éves a Gráci Magyar Filmklub
November 18.: „56 kinek a forradalma – egykor és ma?” – Veritas történetkutató intézet főigazgatója Prof. dr. habil Szakály Sándor előadása
December 2.: Egész napos adventi lelkipályázat a Kálváriahegyi Plébánián
December 15.: Karácsonyi élőzenés táncház a Huzdrá zenekarral

Az emberiségnek tehát újra fel kell fedeznie az értékeket. A természet értékét is. Ezért fohászodik a lírai én a *Tavaszb*an egy megtisztult életért: „Istenem, megváltóm / Ments meg önmagunktól”. Az új élet reményét jelző tropikus című *Tél*ben pedig már az abszurditás fokozódik a kérés.

S hogy életművének tematikus szervezőeleme mennyire áthatják, erősítik, kiegészítik egymást, mindezt *A fehér bohóc feltámadása* kötetzáró verse is igazolja: a *Magdalén*ában a lírai én és a bibliai Mária Magdolna alakja elválaszthatatlanul összefonódik. Az érintetlenség és a szennytől érintettség motívumának összekapcsolásával permanens párhuzamot teremt az immár kétezer-éves múlt és a jelen között. A hatalom, a gonosz örök csábítása az író, a költőt is megkísérti („Csak dicséj diszkrét / Minden írásodban / és tiéd palotám / Dús kincses kamarám”), viszont sohasem szolgálta a bűnös hatalmat. Pósa Zoltán e nyíltságot, „a kötelezően ateista világban” bátor helytállását emelte ki Jókai Anna is (*Katabázis nélkül nincs katarzisz*, 2008).

A mélyen lírikus mellett azonban ott van a prózaíró Pósa is, akinek számos nagyregénye, (ahogy ő nevezi) megaregénye is megjelent. Gondoljunk csak az *Aranykori tekercsek*re, vagy az ezzel úgynevezett regényfolyamot alkotó *Menekülés négy sávon* és a *Medierrán tintabúra* kötetekre, vagy a legfrissebbekre, a *Seminoma avagy kórház a város közepén* és a *Hűséges szökés és hűlen visszatérés* című nagy művekre. De jelentős alkotás a *Lila tricikliturgia* is, aminek a címe avantgárd szóalkotási módot jelez: a tricikliből és a liturgiából nyelvi leleménnyel, egy szófonattal alkotta meg a kötet címet.

A vátesz-szerepet, a profetikus (jóslatszerű, látomás-szerű) küldetéstudatot, a látomásos költészetet általában a romantikus alkotók tevékenységéhez kapcsolják, pedig a gyökerei az ókori görög irodalomhoz és filozófiához nyúlnak vissza (lásd Homérosz, Hésziodosz, Pindaros, Szókratész, Platon vátesz-költői alakját). Sőt, a vátesz-eszme újra és újra feltűnik az irodalomban és a filozófiában egyaránt: „ahol költői, gondolkodói, sőt tágabb értelemben értelmiségi tevékenység történik a háttérben, mindig jelen van akár tagadva, elfeledve, akár öntudatosan vállalva – írja Bertók Éva. Pósa Zoltán azon kevés alkotó közé tartozik, akikre a vátesz-költői küldetés jellemző. Tudja, hogy Szent István királyunk Máriának ajánlotta az országot, az ő védelmére, pártfogására bízta a nemzetet, ezért hittel, vátesz-költői magatartással vallja: „ez a föld a tiéd, és mindig is a tiéd, a tiétek lesz.” KELEMEN ERZSÉBET

- Ő, érdekes. Szóval az Osztrák-Magyar Monarchiába valósiak.

- Madame, a monarchia már hatvan éve felbomlott - helyesbítettem.

- Nahát, a lapok semmit sem írnak meg rendesen – csóválta a fejét.

Telnek-múlnak az évtizedek. Az általunk ültetett ciprusok és tuják a házunk teteje fölé nyújtóztak. Megismertem a Provence és a Riviéra vidékét annyira, hogy hasznos útítársnak szegődhettem remekszemű fotós barátom, Kaiser Ottó mellé egy kis barangolásra a Camargue-tól Cannes-ig.

Linz

Szeptember 30.: „Népek vasárnapja” - szentmise és néptáncosok fellépése
Október 13.: Szüreti bál
November 17.: Hatyus nótaest és citerakonzert
December 1.: Mikulás ünnepség a welsi Magyar Otthonban
December 15.: Karácsonyi ünnepség. Helyszín: Haidfeldstr. 6, 4060 Leonding.
2019. január 13.: Újévi ökumenikus istentisztelet
Január: 19.: Hagyományos farsangi bál a „Kreksis” vendéglőben
Február 9.: „Monarchia mulató” - színházzest a bécsi Svung színház társulattal
Március 16.: Március 15-ei megemlékezés

KALMÁR ESZTER KCSP ösztöndíjas

Kolosits Zoltán

Lehetnéim érted

*Lehetnék négy pitvar összes összehúzóda,
de szabadság véres zászlaja lettem,
amit mosodába visznek.
Drága Vénuszom csepei panelből leste
amit házfalak közt labdázva
örjög a megszemélyesített semmi
az anyagból gyúrt természetes Senki.
Úgy érzem elférek hajlékodon:
de nem csaholó kutyádként
hanem, mint Társad.
Már nem vagy szabad mondták
arra is képes vagy
miket még nem tudsz.
Üres zenekari árkod zeng feléd
Éjszakai tárlatod leltárosa
lát szívdárványt egyszerűbb kivitelben
Fekete-fehér fénylést
hol vastag kín és öröm váltja
spektrumát benned.
Fogadd újra öledbe elázott
árva gyermeked, Múzsá!*

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesület és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:

Zentralverband Ungarische Vereine u.

Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/1/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodzsóni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rumpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptansta A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT57201110000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3500,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com

Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.

E-mail: melindakonya@hetnet.nl

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária,

e-mail: maribenyak@gmail.com

Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.

**Készült
a Magyar Kormány
támogatásával**

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes